

Šiame numery

- Pratęsti kūrybinį kelią laisvėje. Vysk. M. Valančiaus mirties šimtmečiui: palyginimai ir samprotavimai.
- Vl. Jakubėnas apie "Meilės dainą".
- Kelios mintys, Vasariui praėjus.
- Michelangelo 500 metų gimimo sukakčiai.
- Lituanistiniai darbai.
- Verkti ar dirbti?

Kertinė paraštė

PRATĖSTI KŪRYBINĮ KELIĄ LAISVĖJ

Vieno ryškiausių okupuotos Lietuvos teatro režisierių Jono Jurašo ir jo žmonos, literatūros kritikės, eselės Aušros Marijos Sluckaitės - Jurašienės su sūneliu Joriu pasiekimas laisvųjų Vakarų šlandieniniam mūsų kultūriniam gyvenime yra labiausiai pabrėžtinamas faktas. Todėl neuostabu, kad į žinią buvo jautriai ir šiltai reaguota, tiesiant jiems asmeniškai arba per "Margutį" pagalbos ranka, Balfo pirm. M. Rudienė lankant juos Vienoje ir Chicagoje įkuriant Jono Jurašo kūrybinei veiklai remti fondą. Visu tuo Jurašai yra giliai sujaudinti. Šiuo metu jų šeima iš Vienos (Austrijos) yra persikėlusį į Miuncheną (Vokietiją). Iš ten yra gautas jų bendras laiškas, kurį čia spausdiname:

Brangūs tėvynainiai!

Pagaliam mes pasiekėme sekaučią savo ilgos kelionės stotį. Nuo pat pirmųjų sunkaus išbandymo žingsnių mes nuolat jautėme giminišką lietuvių globą, rūpestį, supratimą ir pagalbą. Tokios prabangos mes niekuomet neturėjome net tėvynėje, suskaldytoje baimės, nepasitikėjimo, abūojumo. Mūsų kelionės galas dar toli, tikriausiai, mes niekuomet nerasime savo prarastųjų namų, tačiau viltį palaiko ir stiprybės priduoja ta neapčiuopiama širdies brolių šiluma, sklindanti per uždangas ir sienas. Nuo šiol mes jaučiame vieno likimo šeimose, nors ir praradusioje tėviškės žemėje, blaškomi po pasaulį, lyg tie augalai be šaknų, kurie kartais stipriai išsaugo savo ląstelių genuose didžiųjų genties paslaptį, nei tie, kuriems neduota pajusti gresiančio pavojaus išsigimti nuodingoj dirvoje. Belieka tikėtis, kad nelaimė suartina naikinamą gentį tremtyje, kuri kaip nešamas kryžius, kaip kančia taurinanti siela.

Aš niekuomet nesitikėjau ir nelaukiau, kad mano kuklus poelgis taip atsišauks brolių išeičių širdyse. Nemaniau, kad paprastas žmogiško orumo pareiškimas gali būti prilygintas did-

vyriskumui. Liūdna darosi gyvenimi, kada suvoki, jog šiame "Blaivaus proto" pasaulyje natūrali, laisvą žmogaus prigimtį teigianti reakcija gali būti traktuojama kaip heroizmas, arba kaip beprotybė — taip atsitiko anoje, vergystės prislėgtoje, spygliuotomis sienomis persmaugtoje Lietuvoje. Sužinojau, kad mano interview, perduotą telefonu, klausėsi kone visi Amerikos lietuviai, mes buvome sujaudinti iki širdies gelmių. Reškia, tiesos žodis nelieka be atgarsio, lyg balsas šaukiantis tyruose, reškia, gyvi žmonių širdyse tokie ilgai nindžioti dalykai, kaip sąžinė, pagalingumas, artimo meilė. Pagaliau tas faktas, kad jūs pagalvojote ir apie tai, ar turime mes, pakeleiviai, duonos kąsnį, — taip pat byloja apie daug ką. Šiandien aš dėkoju, brangūs tautiečiai, už paramą. Gal būt, rytoj aš galėsiu tuo pačiu atsilyginti kitam, nelaimės ištiktajam.

Bet labiausiai aš norėčiau užtikrinti jus, brangūs tautiečiai, kad dabar, kai aš su šeima pasiekėme ramesnę uostą, svajojame kuo greičiau pradėti dirbti pagal savo pašaukimą ir tuo pačiu prisidėti savo kukliomis pajėgomis prie to sunkaus ir nedėkingo kultūrininkų darbo. Nežinia kiek teks užtrukti Miunchene, kol gausime kokius nors dokumentus, įgalinančius keliauti toliau. Bet dabar mes esame padoresnėje aplinkoje, tarp savųjų. Esame pakviesti dirbti Radio Liberty lietuvių redakcijoje. Mano žmonai Aušrai, kuriai šis darbas yra geriausiai pažįstamas, siūloma nuolatini darbuotojo vieta, o aš tikiuosi gauti laisvą bendradarbio statusą ir tuo pačiu galimybę dirbti pagal profesiją. Tačiau kada pavyks pasiekti Ameriką, nežinia. Buvau labai stipriai sujaudintas, kai sužinojau, kad Chicagoje net įsteigtas specialus fondas mano profesinei pagalbai. To negalėjau pramatyti net sapne, kai dar prieš du mėnesius buvau kamuojamas košmariško sapno primenančio Kafkos "procesą". Duok Dieve, kad išsipildytų mūsų visų svajonės ir mes

bendromis pastangomis galėtume padaryti kažką reikšmingo. Nekantriai laikiu to momento, kada galėsiu pratęsti savo kūrybinį kelią laisvėje. Dar kartą dėkoju visiems, kurie nebuvo abejingi mano ir mano šeimos likimui.

Su karščiausiais sveikinimais ir linkėjimais
Jonas, Aušra ir Joris Jurašai

Vysk. M. Valančiaus mirties šimtmečiui

PALYGINIMAI IR SAMPROTAVIMAI

DR. G. VALANCIUS

Vienu ir beveik tuo pačiu trumpu metu minime trejų vyskupo Motiejaus Kazimiero Valančiaus jubiliejų: gimimo, išvyskupavimo ir mirtimo. 1975 m. vasario mėn. 24 d. suėjo 125 metai nuo jo konsekrovimo Žemaičių vyskupu Petrapily, trys mėnesiai be vienos savaitės vėliau — 1975 m. gegužės mėn. 17 d. sueina 100 metų nuo jo mirties Kaune, ir 9 mėnesiai po to — 1976 m. vasario mėn. 16 d. (taigi, Vasario 16-įjį — 175 metai nuo Valančiaus gimimo Salantų parapijos Nasrėnuose.

Žemaičiui valstiečiui vyskupas buvo pats didžiausias, svarbiausias ir aukščiausias asmuo, kokį jis tik bežinojo ir savo vaizduote pajėgė vaizduotis. Jis buvo didesnis už patį karalių, kunigaikštį ir valdovą, ir nemažesnis net už popiežių, kuris jam buvo tik kažkokia neberealio sunkiai suvokiama abstrakcija. Jauno vaiko atmintyje liko niekuomet nebeišildomas vaizdas iš 1918 metų, kai žemaičių vyskupas Karevičius lankė abi manosios tėviškės parapijas: mamos Alsėdžius ir tėvo Žem. Kalvariją. Pastaroji buvo ir konfirmuotas su didžiuliu, bene visą dešimtmetį susikaupusiu, būriu kitų vaikų ir jaunuolių. Net žydai lipo ant tvorų ir stogų pamatyti katalikų vyskupo, ateinančio spalvingame rūbe, laimanančio abiem pusėm sugužėjusią minią, apsupto ir gėlėm ir žalumynais, lydimo vėliavų ir baltų angelukų, pastinkamo choralais, orkestrais, varpais ir bemaš ant šaunių žirgų. Imantriais sveikinimo žodžiais kalbėjo drobėse ant žalių garbės vartų. Atėjo visas tautinis kaimo folkloras, atėjo visa pasipuošusi parapija ir jos gausūs kaimynai pasitiktį savo vyskupo. Ar begali būti ir pats imperatorius, cezaris ar caras iškilmingiau sutinkamas. Taigi, į vyskupą nepakan-ka žiūrėti kaip į paprastą mirtingą asmenį, nes jis yra ne tik asmuo, o taipgi reikšmingas ir simbolis.

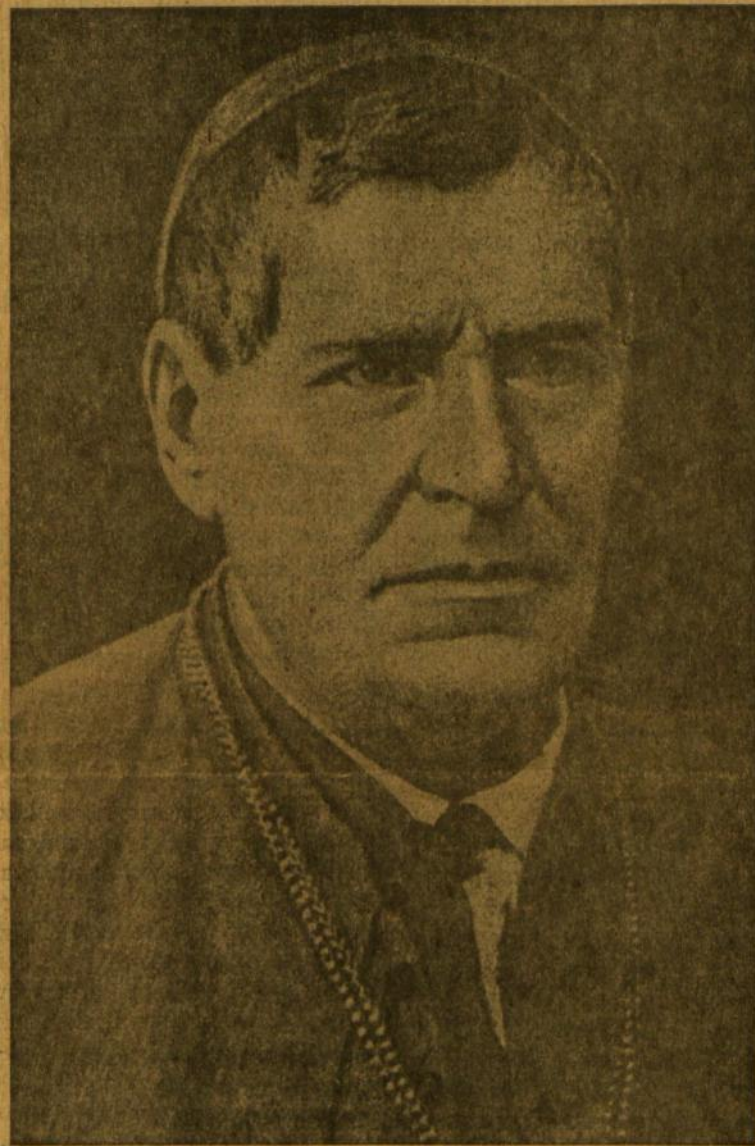
Tai asmeniškioji šio motyvo pusė. Zvelgtelkime į to paties motyvo kitą — realinę pusę. Turiau galvoje pačią žemaičių vyskupiją, kaip organizaciją bei administracinį vienetą ir kaip instituciją, vaidinusią didžiulę reikšmę vaidmenį. Vaidmenį, plačiai išsiliejusį už Kat. Bažnyčios ribų ir reikalauj. Reikia atsiminti, kad po 1847 metų kon-

ordato tarp pop. Pijaus IX-jo ir Rusijos caro Mikalojaus I-jo, reškia, prieš pat vysk. Motiejui sėdant į Žemaičių vyskupijos sostą, Žemaičių vyskupija užėmė milžinišką teritoriją, su visa rytine Aukštaitija ir net Kuršu, kur's jau Jurgio Tiškevičiaus laikais popiežiaus Urbano VIII buvo atiduotas su trumpa pertrauka Žemaičių vyskupu jurisdikcijai 1638 metais.

Valančiaus žvaigždė lietuvių tautos danguje atsirado pačioje tamsiausioje jos istorijos naktyje, tarp dviejų (1831 ir 1863 metų) sukilimų ir žiaurios carinės priespaudos siutėjimo metu. Iš apie pusantro milijono vyskupijos teritorijoje gyvenusių žmonių, daugiau kaip milijonas tada buvo žemaičiai. Lietuviai katalikai, vien savo gimtąja kalba tekalbėję valstiečiai, kurie anuomet ir sudarė patį etnografinės Lietuvos lietuviškąjį nugarkaulį. Kitos dvi Lietuvos vyskupijos, Vilniaus ir Seinų, anuomet kalbėsiškai jau nebebuvo išties lietuviškos, o lenkiškumu labai praskiestos.

Taigi, Valančiaus laikais Žemaičių vyskupija kalbiškai ir tautinio susipratimo atžvilgiu ir buvo tikroji Lietuva — Lituania propria. O jos vyskupas de facto buvo tartum XIX-jo amžiaus Lietuvos karalius ir valdovas. Kas kitas tokiu begalėjo tada būti? Tokiu lietuviu valstiečiu — baudžiauninko širdžiai priimtiniu, kur negalėjo būti caras, Valančiaus amžininkai Mikalojus I ir Aleksandras II, tegu sau ir turintieji fizinę galią jį valdyti. Šios aplinkybės negalima išleisti iš akių, Valančiaus darbus bei nuopelnus lietuvių tautai vertinant. Jo darbų ir nuopelnų dimensijos neturi analogijos. Tų darbų plotis ir gylis matuotinas kitokiais matais, kurie netinka kitų veikėjų darbams matuoti. Darbams žmonių, kurie nėra vyskupai.

Dėl to netikslus tėra ir gana dažnas bandymas Valančiaus darbus ir nuopelnus rikiuoti tų

Vyskupas Motiejus Valančius (1801. II. 16 — 1875. V. 17)

pačių dimensijų paralelėje, kaip ir pavyzdžiui darbus bei nuopelnus tautai Basanavičiaus ar Kudirkos. Šie vertingi visi kitu požiūriu ir kitokiu masteliu. Ar galėjo, pavyzdžiui, koks nors Antanas Strazdelis ar Laurynas Ivinskis vienerių metų bėgyse šimtinę tūkstančių gerokai išgeriančių vyrų padaryti nebergeriančiais blaivininkais? Arba labai trumpu laiku tiek pat beraščių-analfabetų išmokyti skaityti lietuvišką raštą? Jokios "Aušros" ir jokie "Varpai" to negalėjo pasiekti, į panašaus masto dimensijas pakilti. Dėl to šiuo požiūriu Strazdai, Ivinskiai, Basanavičiai, Kudirkos nė neįmanu vie-

non rikiuotėn rikiuoti su Valančium. Kazio Binkio žodžiais tariant, "Valančius išmokė lietuvius skaityti ir jie skaityti nebe-pamiršo". Išmokė ne vieną kurį parapiją, bet visą Lietuvą.

Valančiaus veikla nesiribojo tik švietimu ir blaivinimu. Jo įtaka, kaip rašo Vacl. Biržiška, "prasiskverbė į visas Lietuvos viešosios gyvenimo sritis. Visose jis savarankiškai pasireiškė ir tuo būdu visai Lietuvos XIX-jo amžiaus istorijai uždėjo savo valančinį antspaudą. Tuo laiku apskritai neturėjome kito asmens, kurį būtume galėję greta jo pastatyti". Čia cituojamojo garbei reikia pabrėžti, kad agnostikui

Namas Varniuose, kuriame gyveno ir dirbo vyskupas Motiejus Valančius.

(Iš Br. Kvickio archyvo)

bei socialistui nebuvo jau taip paprasta ir lengva būti didžiai objektyviu aukšto katalikų dvasininko atžvilgiu. Ne be skausmo šią sąžinės metamorfozę teko išgyventi, kol "cicilikas" Biržiška nusileido ir prisipažino nugalėtas mokslininko - kultūristiko Biržiškos. Buvo laikas, kai pirmasis Valančių niekino ir *daugiaveidžiu* vadino, kol antrasis sulaukė jo ranką ir spustelėjo ją ne melui, o tiesai apie vysk. Motiejų rašyti (plg. bibliogr. 4, 7 ir 8). Biržiškai ypač po istoriškai gerai pagrįsto ir rimto istoriko dr. J. Stakausko atsakymo jam pasidarė neįauku ir nepatogu pasilikti tai nerimtoje Valančiaus niekintojų kompanijoje su buvusiu jo vyskupijos kunigu Dembskiu ir jau anuomet lenininio tipo radikalu Vincu Kapsuku.

Apie Valančių rašydamas, noriu jau pačioje pradžioje įskamiai pabrėžti, kad bet kokiuose tautinės lietuvių kultūros istorijos svarstymuose nevalia jokiomis aplinkybėmis skaldyti religinių ir tautinių tos kultūros elementų. Taip darant, istorinis lietuvių tautos ir jos kultūros veidas yra neleistinai žalojamas. Pabaltijo kraštus lankęs ir apie juos objektyviai didžiojoje Amerikos spaudoje rašęs Murray Seeger tatau puikiai suprato, įžiūrėdamas lietuvių tautinės gyvybės pajėgumą bei išsilikymo viltį kaip tik toje darnioje religingumo ir tautiškumo vienybėje. Čia jis randa ir lietuvių tautai daugiau vilčių išlikti ir išsilikyti kaip vos mažiesiems kaimynams, kuriuose šito reikšmingo bruožo beveik nepastebėjęs.

Štai dėl ko negalima neužsiminti ir parapijų vaidmens, kurių ganytoju arba piemeniu, kaip jis pats save vadina Valančius išbuvo net 25 metus, du mėnesius ir tris savaites. Parapija Valančiaus laikais buvo ta gyvastingoji cėlė, kuri ir išlaikė visos tautos organizmo gyvybę anuose tamsiosios priespaudos metuose. Vysk. Motiejus pats didysis nuopelnas ir yra tai, kad jis tą tautos cėlę — parapiją išlaikė ne tik gyva, bet padarė ją blaivią ir dorą, išnaikino analfabetizmą, išmokė prie parapijų susitelkusius lietuvius valstiečius ir jų vaikus skaityti lietuvišką raštą, jo paties parašytą ir žemaičiui į rankas išpraustą.

Valančiaus atveju yra taipgi įdomi situacija, kad jis neturi pradininko, neturi Jono Krikštytojo, kaip turėjo Kristus. Nėra iš ko Valančių priešastingai išvesti, nes jis yra unikumas, vienas ir beveik vienišas ne tik XIX-jame amžiuje, bet ir apskritai visoj lietuvių tautinės kultūros istorijoje. Jei be Mindaugo negalėjo atsirasti Vytautas, be Bretkūno gal nebūtų gimęs Donelaitis, be Baranausko neturėtume nė Maironio (anot Ylos, jis pats kaip pripažinęs), be Basanavičiaus neįmanomas Kudirka, tai iš ko išvestinas Valančius? Iš žemaičių vyskupo kunigaikščio Merkelio Giedraičio? Su Merkeliu Motiejus turi vieną, tegu sau ir dvigubinį bendrą bruožą, Abu buvo vyskupai tos pačios vyskupijos ir abu tautiškai sąmoningi lietuviai. Čia tas bendrumas prasideda, čia tuoj pat ir pasibaigia. O pustrėčio šimtmečio juos skiriantis laiko tarpas ir tą dalinį bendrumą tarp valstiečio ir kun-

(Nukelta į 2 pusę.)

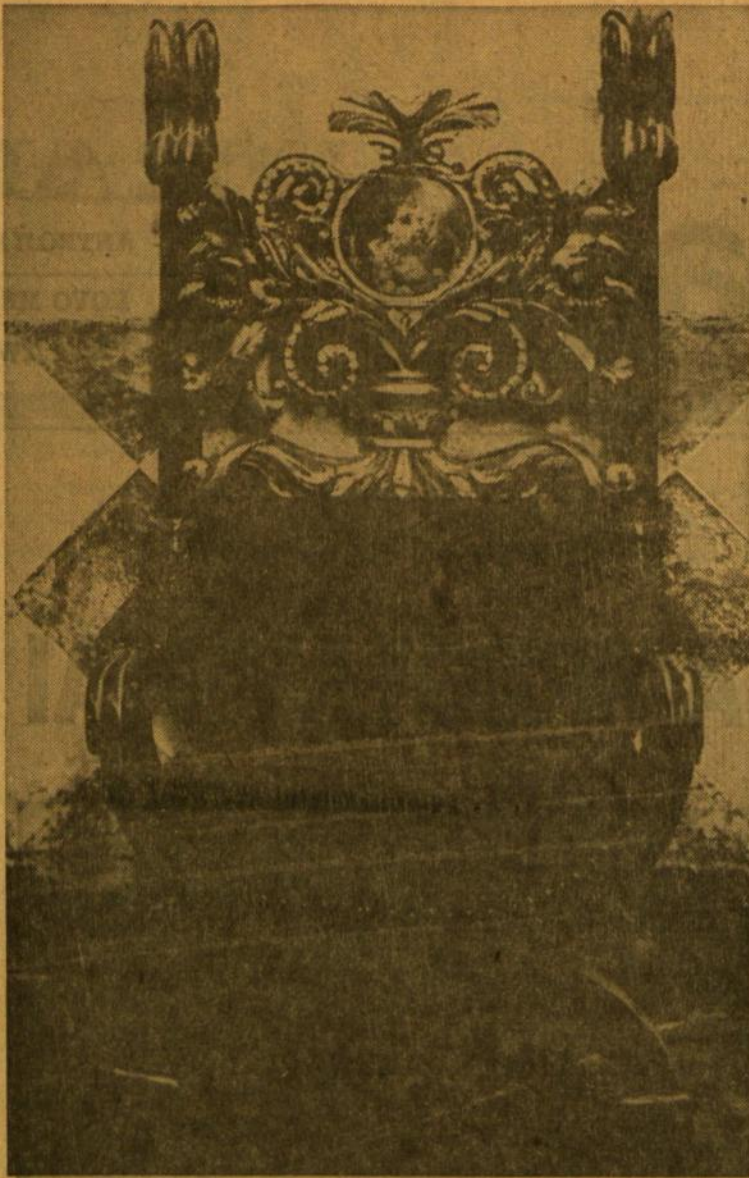
PALYGINIMAI IR SAMPROTAVIMAI

(Atkelta iš 1 psl.)

gaikščio dilyte uždildo. Merklio ir nuopelnai yra skirtingo pobūdžio: davė mums Dauką, paskatino Jėzuitą Sirvydą, iš kalvinių išplėšė vyskupiją. Pastarasis nuopelnas dargi ne tautinės, o vien tik religinės vertės. Pravoslavija, su kuria Valančius geniališku sumanumu ir sėkmingai kovojo, buvo jo laikuose svarbiausiu ir pavojingiausiu lietuvių nutautinimo įrankiu — veiksmu. To tačiau apie protestantizmą bei Merklio laikmetyje rimtai vyskupiją užgožusį kalvinizmą vargu ar galėtume pasakyti. Trumpai, Motiejų su Merklio teriša tik siūlelis, o ne stangrus siūlas. Taigi, biologikai Motiejų pagimdė karteniškę Ona Stonkaitė - Valančienė, o dvasiškai bei tautiškai jo niekas nepagimdė, o gimė, teisingiau tapo, pats iš savęs.

Manau, kad bent šios trigubinės jo sukakties proga būtų verta ir teisinga Valančių pabrėžti iškilnesniu titulu, kaip pabrėžiame Vytautą, minėdami jo 500 metų mirties sukaktį 1930 metais ir pavadindami jį Didžiuoju. Kodėl tad ir Valančiaus nepavadinti Didžiuoju. Gal net Didžiuoju Zemaičiu.

Niekas neginčys, kad jis buvo vadas, o žemaičiams dargi didelį vadas, ir prie to lipdomas predikatas *Didysis*, neturi skambėti kaip koks nors hiperbolinis perdėjimas, o tik kaip realistiškai objektyvus įvertinimas. Vargu už Motiejų Valančių ar kada turėjome didesnį žemaitį.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus iškilnių krėslas Varnių katedroje. (Iš Br. Kvilkio archyvo)

Zinoma tuo Didžiojo vardu Valančiaus kultūristinės reikšmės ar jo asmenybės nei padidinsime, nei sumažinsime. Jis yra tuo, kuo yra.

Myk. Biržiškos dviemio "Lietuvių tautos kelias" pirmojo tomo ketvirtoji ir paskutinė dalis (183-223 psl.) turi antraštę — *Liaudis virsta tauta — "Aušrai" dar nepasirodžius*. Iškart skaitytojui kyla klausimas — ką tai

reikia, kad lietuviškoji masė (liaudis) prieš tai (prieš Valančių) nebuvo tauta, o tik dabar, atseit dar "Aušrai" nepasirodžius, jąja vislab darosi ir tampa. Teigimas labai reikšmingas, atseit, Valančius iš tos palaidos liaudies masės nulipdė, tegu sau ir nepabaigė lipdyti, ne beraštė, o

Kauno arkikatedros-bazilikos centrinė nava ir didysis altorius. Šios šventovės požemiuose lisis ir vyskupo Motiejaus Valančiaus palaikai.

jau skaityti išmokusių nariją — tautą, kuri jau galėjo paskaityti ir suprasti "Aušrą". Du elementai čia akivaizdžiausiai realūs: pirma, prieš Valančių ta liaudies masė dar nebuvo tauta, o jis ją tokia padaro, ir antra, "Aušra" ateina jau ne į tamsią beraštę masę, bet į skaityti išmokusių

muzikos sritis, kuri jam visiškai nesisekė. Taip pat įdomumą sudarys kai kurie istoriniai patikslinimai. "Nebaigtoji simfonija", kurios tolimesnių dalių garsus girdi mirštantis kompozitorius ir kuri "Meilės dainoje" pastatoma Vienoje autoriui dėl silpnumo negalint asmeniškai dalyvauti koncerte, iš tikrųjų buvo parašyta šešeriais metais anksčiau. Dviejų pirmųjų dalių užbaigtoji partitūra buvo pasiūta į Grazo miestą, kur F. Schubertas buvo priimtas įtakingon muzikų draugijon nariu. Ten ji išguldė 43 metus po Schuberto mirties, niekam nežinoma. Pirmą kartą atlikta Vienoje 1865 m., ji padarė milžinišką įspūdį ir iškart buvo pripažinta geriausiu Fr. Schuberto simfoniniu veikalu.

"Meilės daina" Chicagos Pirmyn choro pastatyme

VLADAS JAKUBENAS

Šių metų "Pirmyn" choro Chicagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, kovo 1-2 d. pastatymas, K. Steponavičiui vadovaujant, pateikė mums populiarų, dėkingą veikalą, kurio tikslia autorystę nėra langva nustatyti. "Meilės dainą" yra operetiškai melodramatinio pobūdžio scenos veikalas, kurio fabula sukasi apie kompozitoriaus Franzo Schuberto asmenį. Per savo trumpą gyvenimą (1797-1828) sugebėjo sukurti neįtikėtinai didelį kiekį genialaus polėkio kūrinių visokiose muzikos srityse: apie 600 solo dainų ir kitokių vokaliųjų darbų, eilę simfonijų, kamerinių kūrinių, keletą sonatų ir nemažai smulkesnių veikalų solo fortepijonui ir kit. Kuklaus būdo, bet genialaus talento Fr. Schubertas gyveno draugų ir gerbėjų apsuptas: jo kūryba garsėjo greičiau, negu jis pats; jo kūriniams, ypač dainoms, buvo plačiai spausdinami, bet autoriui, kaip "ne garsenybei" leidėjai mokėjo tik skatikus. "Meilės dainoje" Fr. Schubertas parašas daina, išreiškdamas joje savo meilę išsvajotai merginai. Jo prašomas, kompozitoriaus draugas ją padainuoja. Rezultate tas jo draugas ir Schuberto "išsvajotoji" išimtyli vienas antrą, o kompozitorius teranda laimę kūryboje. Ši pagrindinė fabula yra apipinta įprastų operetinių personažų ir jų savitarpio intrigu trafaletu.

Iš "Meilės dainos" pastatymo Chicagoje. Dalia Kučėnienė (Bellabruna) ir Romas Stakauskas (Grafas Frederikas Šarntovas). Nuotr. V. Noreikos

Franzas Schubertas su draugais "Meilės dainoje" Chicagoje. Iš kairės į dešinę: Bronius Jančys (Francas Schubertas), Valentinas Liorentas (rašytojas Kuppelweiseris), Vytautas Lazauskas (dailininkas Von Schwindas), Juozas Aleksiūnas (dainininkas Voglis) ir Algirdas Brazis (Baronas Franzas Schobertis). Nuotr. V. Noreikos

lies muzika. Šitoks veikalas, pavadintas "Das Dreimäderlhaus" ("Trijų merginų namai") atsirado neperseniausiai ir su dideliu pasisekimu pradėjo eiti per Vokietijos, Austrijos, vėliau ir kitų valstybių teatrų scenas.

Muziką "Dreimäderlhaus" operetei parašė žinomas vengrų operėčių kūrėjas Heinrich Bertė 1916 metais. Libreto autoriai buvo A. M. Willner ir Heinz Reichert, nusiziūrėję į Hans Bartscho novelę "Schwammerl".

Vengrų kilmės operėčių kompozitorius Sigmund Bomberg, (gim. Vengrijoje 1887 m., apsigyvenęs New Yorke 1913) ir libretistė Dorothy Donnelly gautą iš Europos "Dreimäderlhaus" savaip pertaisė. Prieš atvykdamas į Ameriką S. Rombergas ilgus metus buvo gyvenęs Vienoje. Jo inšas į muziką ypač "Nebaigtosios simfonijos" pavartojimas pakėlė šios operetės efektingumą. "Blossom time" buvo pastatyta New Yorke 1921 metais. Entuziastingai sutikta publikos, ji susilaukė pridėjimo žinomą "New York Times" kritiko A. Woolcott, kuris pasipiktino klasikinės muzikos vartojimu komercinės operetės tikslui. Tačiau po kelių dienų, atšaukė savo nuomonę, būdamas visiškai sužavėtas pakartotinai matytu veikalu. Viena iš keliaujančių Amerikos operėčių kompanijų be pertraukos turėjo šį veikalą savo repertuare nuo 1921 iki 1956 metų.

Rimtų muzikų pasipiktinimas, matyt, nulėmė tai, kad "Dreimäderlhaus" net nėra paminėtas vėlesnių datų vokiečių leksikonuose.

Šia versija rėmėsi ir K. Steponavičiaus pastatymas, jam pačiam irgi padarius keletą inasų bei pakeitimų. 1938 m. "Meilės daina" su dideliu pasisekimu buvo pastatyta ir Kauno Valstybinės operos scenoje. Vokiečių okupacijos metu tačiau ji buvo uždrausta; gal būta "neariško" elemento jos kūrėjų tarpe, o gal pakako ir to, kad operetėje pavartota daug dainų su Heines tekstu; šis žymus vokiečių poetas buvo krikščionių priėmęs žydas, o jo eilėraščius ypač mėgo muzikai dainų tekstams.

Idomu, kad Fr. Schubertas bandęs kurti ir operas, kurių parašęs keletą. Buvo tai vienintelė

musikos sritis, kuri jam visiškai nesisekė.

1828 — savo mirties metais — Fr. Schubertas buvo užbaigęs paskutinę savo simfoniją: "Die grosse C-Dur Symphonie", kuri, nepaisant savo ilgumo, dažnai grojama ir laikoma klasikiniais - romantiška žedevru. Mėnesį prieš Franz Schuberto mirtį, Ludwig v. Beethoveno vienu metų mirties sukaktuvių dieną Vienoje, didžiojoje koncertų salėje, įvyko Fr. Schuberto kūrinių koncertas; atrodė — vien vokalinis. Schuberto dainas ten dainavo jo keletas draugų, žymių dainininkų. Koncertas praėjo su dideliu pasisekimu, morališku ir materialiu. Deja, netrukus Fr. Schuberto jau nebebuvo. "Nebaigtosios simfonijos" garsai, gausiai pavartoti paskutiniame "Meilės dainos" veiksmė, ten labai tinka, bet kompozitoriaus žodžiai, išarti prieš pat mirtį: "Turiu daug darbo... turiu užbaigti simfoniją... tai yra mano geriausias darbas..." negali būti istoriški. Galime visu tikrumu tarti, kad "Nebaigtosios simfonijos" dvi dalys buvo visai pamirštos paties Schuberto, kuris nuolat buvo paskendęs kūryboje, dažnai nespėdamas užrašyti ji užplūstančių naujų muzikinių minčių.

(Nukelta 1 3 psl.)

tautą, ar bent vislab tauta tampa pačią liaudį. Negi M. Biržiška panorą, nebūtinai sąmoningai, sugriauti seną mitą, kad tą uždavinį atliko "Aušra" viena ar su "Varpo" pagalba, o ne Valančius su savo amžininkų (Daukanto, Pabrėžos, Ivinskio ir kt.) pagalba. Rodos, taip jau paprastas M. Biržiškos teigimas (liaudis virsta tauta "Aušrai" dar nepasirodžius), paprastesnis nei Binkio teigimas (Valančius išmokė lietuvius skaityti, ir jie skaityti nebepamiršo), o tačiau kaip labai gilus ir prasmingas, jei tik sugebame jį vertinti visos lietuvių tautos kultūrinės ir poli-

tinės raidos kontekste iki pat šios dienos.

MARITAINO BIOGRAFIJA

Iš spaudos išėjo nauja filosofo Maritaino biografija: Our Friend, Jacques Maritain, a Personal Memoir". Išleido Double-day. Tai atsiminimai, kuriuos parašė Julie Kernan. Ji nenagrinėja jo veikalų, o daugiau stengiasi nušviesti jo asmenį.

GAUSU STUDENTU

Illinois universitete Champaign mieste šiemet yra net 33,242 studentai — rekordinis skaičius.

Tel. PR 8-3329
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusheris ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6448 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. 599-0500.
Pirma ligonitė pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 874-8012

DR. VL. BLAZYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 68-tos ir California
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. 8 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 3 iki 8:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. 476-4043
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet., antrad., penkt. 1-6, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-8 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6448 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So., Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 7 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel. 763-3310 — 489-4441
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai
2403 W. NORTH AVE.
6521 S. MILWAUKEE AVE.
Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7, Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS
VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
9756 W. 143 Street
Orland Park, Ill. 60462
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 349-0887

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4156
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išklyrus trečadienituis. Šeštadienitais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. d. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. rytto iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9601
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave., kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penkt. Nuo 3 iki 7 val. p. p. Tik susitarus.

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
ofisai:
111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2628 W. 71st St. — Tel. 787-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4416
Rezid. GR 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. intr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisai ir rez. 2652 W. 60th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr. treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2128. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — Iš anksto susitarus.

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141; namų 636-4650
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8, penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Kelios mintys, Vasariui praėjus

ANTANAS KLIMAS

Apie vasario mėnesio vidurį mes kiekvienais metais renkame, meldžiamės, kalbame, savo mažas "aukeles" sunčame ir dar kartais ašara retą susigraudinę nubraukiame...

Ir tai yra gera, nes ir valstybės ir bažnytinės bendrijos kasmet tas pačias šventes švenčia: žmogus yra natūralių metų kalbos apspręstas.

Kaip kiekvienas į plaučius įtrauktas oro gurkšnis užtikrina mums mūsų biologinės gyvybės tęsmę, taip ir mūsų metiniai susirinkimai, minėjimai, šventės yra mūsų tautinės ir net tam tikra prasme valstybinės gyvybės atgaivinimas, pratesimas.

Teisybė, kai kur tarp mūsų jau kartais pasigirsta balsai: "Kam čia tu visų minėjimų, renginių, apvaikšėjimų — vis vien Lietuva kaip buvo, taip ir yra paversta, kaip buvo, taip ir yra kankinama, prievartaujama, niekinama, o laisvąsias pasaulis tik gūžtelia pečiais ir toliau tęsia savo kasdienišką, įprastą gyvenimą!"

O tačiau mums reikia susirinkti, susišpiesti, nes tik vieningos bendrijos išsilauko, išsaugo savo puoselėjamas vertybes kartais net šimtmečių šimtmečiais.

Reikėtų gal bandyti spręsti kad ir tokį klausimą: Kaip tą šventinę tam tikru naujų pasiryžimų nuspulvintą nuotaiką perkelti į mūsų kasdienio gyvenimo takus. Kitaip sakant, kaip realiai, praktiškai gyventi ir kartu realiai, praktiškai rūpintis Lietuvos ir lietuviškais reikalais?

Zinoma, galima būtų tai įvykdyti, jeigu visą laiką, anot poeto Antano Miškinio, "pakilus būtų nuotaika, pakilęs būtų ūpas". Ir vėl susiduriame su tuo apskaičiuotam klausimu: iš kur gi kasdieniniame pultame, skubiame gyvenime gauti to ūpo ir nuotaikos elksyros?

Visi gerai atsimename, kaip ypatingi, dideli, sukrečią įvykiai įplėla į mūsų gyvenimą šios ūpa ir nuotaiką keliančios esencijos: prisiminkime tik dienas tuojau po Simo Kudirkos šuolio į laisvę... Prisiminkime dienas po Romo Kalantos susidėginimo, kai viso pasaulio spauda rašė, kaip Lietuvos jaunimas išsipylys į gatves šaukė visam pasauliui: "Laisvės, laisvės Lietuvai!!!" Tokiais momentais galime sakyti, kad tikrai "pakilus buvo nuotai-

Prof. dr. A. Klimas kalba š. m. Vasario 16-tos minėjime Philadelphijoje. Nuotr. K. Cikotas

ka, pakilęs buvo ūpas". Kaip kūniui nuolatos reikia maisto, taip ir širdžiai bei dvasiai nuolatos reikia priminimo ir prisiminimo, padirginimo ir sustiprinimo.

Todėl ir dabar, kai minime 722 metus nuo oficialaus Lietuvos valstybės — karalijos įsteigimo Mindaugo vainikavimu 1253 metais, ir kai minime bei švenčiame 57 metus nuo mūsų vėl nepriklausomos valstybės atstatymo, mėginame atsigavinti ir susikaupti ūpo bei energijos sunkiems ateities darbams. Ir nors jau daugiau kaip 30 metų Lietuva yra okupuota, teriojama, tačiau visi lietuviai, kur jie šią dieną bebūtų išmėtyti: pavergti je tėvynėje, pasmerkti, uždaryti Gulago imperijos baidiuose kalėjimuose, koncentracijos stovyklose, tolimuose Sibiro užkampiuose, ar ir mes —lietuvių tautos skeveldrėlės — pasibarstę po platumus nuo Japonijos ligi Turkijos, po Šiaurės ir Pietų Kryžiumi — visi mes kaip šventi-

nėse rekolekciuose vienaip ar kitaip minime, prisimename, švenčiame šią mūsų 1918 metais vasario 16-ją Vilniuje atgimusios laisvės šventę.

Jau priešaušrio ir atgimimo laikotarpio poetas rašė:
Nors mano kūną sukaldė gudas,
Bet laisvos dvasios negal sukalt!

Jos idealo pasėtas grūdus
Dar milijonus gali sukelt.

Šią visų lietuvių šventinę vienybę patvirtina Sibiro kalėjimuose, stovyklose buvusių liudijimai: kur tik sąlygos leidusios, buvo vienaip ar kitaip prisimenama, švenčiama Vasario 16-ji ir kitos tautinės bei religinės šventės. Štai Sibiro kalinė Elena Juciūtė rašo apie Vasario 16-ją vienoje Sibiro stovykloje apie 1950 metus:

"Atėjo Vasario 16-ji — mūsų tautinė šventė, Lietuvos Valstybės Nepriklausomybės atkūrimo sukakties diena, Bolševikų uždrausta apie ją ir užsiminti. Ryšium su šia diena ne vienas atsidūrė kalėjime.

Rytą po patikrinimo sveikinimo viena kita, linkėjome laisvės mums ir Tėvynei, tarėmės pasimelsti suėjusios už kenčiančią Tėvynę". (Pėdos mirties zonoje, p. 182).

Taigi, šios šventės, Vasario 16-sios minėjimai bei prisiminimai mus jungia, mus vienija, skatina ir toliau likti ištikimais tiems idealams, tiems siekimams, kuriuos išreiškė Vasario 16-sios Akts. Šia proga ir prisimename — maldose, mintyse bei kalbose —visus tuos, kurie paruošė tautą nepriklausomybės atkūrimui, prisimename visus tuos, kurie prieš 57 metus Vilniuje tą Akta pasirašė ir paskelbė, visus tuos, kurie jį apgynė ir tebegina. Prisimename tuos gūžčiųjų dienų mūsų laisvės svajotojus, knygnešius, kaimo daraktorius, visus tuos, kurie jį apgynė ir tebegina. veikėjus, kurie beviltiškajame XIX-me šimtmečiu nepajūjavo Sibiro, nepajūjavo kalėjimų, nebijojo mirties...

Prisimename ir pagerbiame nepriklausomybės kovose žuvusius savanorius, karius, šaulius, partizanus... Apgailime, apgiedame, ašara graudžią nušluostome, prisimėnę tūkstančius Lietuvos jaunimo,

kritusius sukilėlių - partizanų gretose 1944-1953 ir vėliau.

Net ir patys partizanai teigė:
Aplankyki, partizane,
Laisvės karžygių kapus.
Ir sodink ten baltą rožę,
Kai nuo girių vėjai pūs...

Jei apleisi kapinyną,
Kaip šešėlis, kaip bailsys,
Neprašvis jau mums užgesęs
Laisvės džiaugsmo žiburys!
(Laisvės kovų dainos, p. 80)

Minėjimai praeina, ateina kasdienybė. Joje sunku išlaikyti gražiai klestinčią šventinę nuotaiką. O kovos ir pasiryžimo nuotaikos mums šiandien reikia daugiau negu bet kada — vis vien jau darosi aišku, kad vienintelės pasulyje likusios kolonijinės imperijos — Sovietų Rusijos — dienos yra suskaitytos. Gulago imperija pradeda braškėti iš vidaus ir iš lauko.

Iš lauko ta prasme, kad dabar ši baisi vergų imperija neturi beveik nė vieno patikimo nei vergo, nei sąjungininko. O tuo tarpu Tolimuosiuose Rytuose pradeda pamažu judėti didysis, ilgai buvęs nusilpęs gigantas — Kinija, nuo kurios kiekvieno krustelėjimo maskoliams Sibire gyslose kraujas stingsta.

Iš vidaus rusų imperija braška ta prasme, kad po Stalino mirties pro mažutėlius plyšelius įsiveržusios laisvės atspindžiai plečiasi nesustabdomai, nesulaukiamai, nors dar gal ilgus metus ta vergų imperija, tas tautų kapinynas išsilauks, ypač jeigu grįžtu prie Stalino masinių, drastiškų teroro ir kankynių bei žudymo priemonių...

Tik mums reikia nepavargti, ištesėti! Bet iš kur gauti tos stiprybės? Kai kas iš mūsų, ypač kiek jau vyresnieji, randa įkvėpimo prisiminimuose: gražios vaikystės, jaunystės, praleistos brandinant jėgas atsikūrusiai Lietuvai...

Kai kas randa stiprybės mūsų jau gausioje kančių legendoje, martirologijoje. Iš tikrųjų, širdį ligi gelmių gelia, kai skaitai jų Sibiro tremtinių, kalinių, nukankintųjų tolimoje tundroje ir šaltojoje šiaurėje, kai skaitai jų atsiminimus, užrašus, kai skaitai šių dienų L.K.B. Kroniką. Štai ir mūsų poetai iškelia partizanų kapus beveik į tautos

Michelangelo (italas, 1475-1564) Pietà (Sv. Petro bazilikoje, Vatikane)

Š. m. kovo 6 d. suėjo 500 metų nuo žmonijos kultūros istorijoje nuostabausio skulptoriaus, architekto, tapytojo ir poeto, renesanso laikų genijaus Buonarroti Michelangelo gimimo. Žymiausias jo kūriniai yra: skulptūros "Pietà" (Vatikane), "Možė" (Romė), "Dovydas" (Florencijoje), gigantiskiausias jo architektūros kūrinys yra Sv. Petro bazilikos kupolas Vatikane, tapyboje yra nepalyginamos "Pasaulio sukūrimo", "Paskutiniojo teismo" ir k. freskos Siksto koplyčioje, Vatikane.

Rainer Maria Rilke

PIETA

Dabar kančia bevardė kupinai
mane pripildė. Ir žvelgiu, tartum,
akmens vidum.

Žinau: esu kieta.

Užaugai didis Tu,
užaugai didis...
Daug stipresniu skausmu,
nei aš galėčiau širdimi pajauti,
iškilai.

Skersai
Tu paguldytas, štai,
ant mano kelio.

Dabar Tavęs
jau nebepagimdysčiau.

Vertė J. V.

Rainer Maria Rilke (1875-1926), pats didžiausias modernių laikų vokiečių poetas, gilus religinių ir filosofinių temų lyrikas, vokiečių kalba savo poezijoje išskėlęs ligi neįtikėtino iankstumo bei skambumo.

šventųjų relikvijų garbe:

Jų kapų papėdėje laukinės
Uogos sirpsta ašarų lašais—
Tik pridėk pirštą prie tėvynės,
Kad pajustum, kiek jos daug,
o tau mažai.

Tik priglauski širdį prie jos
ilgesio,
Išplestų akių nedenk ranka,
Kad apaktum nuo to grumsto
spindesio,
Sutrupėjusio po kadugio šaka,
Kad ir vėl stebuklu

"MEILĖS DAINOS" PASTATYMAS CHICAGOJE

(Atkelta iš 2 psl.)

Užmirštant visus istorinius faktus ir nesvarstant problemas, ar dera taip "be ceremonijų" elgtis su mirusio kūrybinio genijaus muzika, sudarant iš jo kūrybinių fragmentų visai autoriaus nenumatytą veiklą, turime vis dėlto pripažinti, kad "Dreimaderlhaus", "Blossom time" ar "Meilės daina", vienokioje, ar kiek kitokioje versijoje, yra nuotaikingas, puikių melodijų pilnas veikalas, operetinis, bet kartu ir tragiškas.

Ši "Pirmyn" choro pastatymą galime laikyti gal pačiu jo geriausiu, iš iki šiol girdėtų, ypač kiek tai liečia muzikinį kruopštumą ir bendrą scenos bei muzikos vieningumą ir nuotaikingumą. Būta nemažų režisūros problemų: į sceną reikėjo išvesti didelį kiekį asmenu, vaizduojančių to laiko Vienos kultūrinę bohemą, jų tarpe —vieną kitą aristokratą. Turint profesinių aktorių, gal galima būtų tokius tipus, kaip F. Schuberto tikrai egzistavę draugai: rašytojas Kuppelweiser (V. Liorentas), Vogl-

dainininkas (Juozas Aleksijūnas), Bron von Schwindt — dailininkas (Vytautas Lazauskas) — atvaizduoti charakteringus, idiominius; bet esamomis sąlygomis jie vis dėlto gražiai pasirodė, tiek sceniškai, tiek jiems skirtose vokaliniuose partijose. Kompozitoriaus Fr. Schuberto rolė yra iš-

tikrųjų kukli, nedramatinė; Bronniaus Jančio atvaizduota, ji išliko iki pirmajai, tiesiog centrinė, jai priklausančios svarbos. Čia būta keleto laimingų sutapimų: sudarytas ir Fr. Schuberto itin panašus tipas tiek išore, tiek būdu, buvo parodyta nuosirdžios, ne operetinės, o geru dramos te-

lavimų. Gan stambia barono Schöber (irgi Fr. Schuberto draugo) rolė sau įprastu tvirtumu, charakteringumu atliko pilnam pajėgume besilaukiantis veteranas Algirdas Brazis, Lietuviams nėra lengva vaidinti aristokratų (kad ir operetinius), tačiau Romui Stakauskui (Grafas Scharn-to), nors ne visai natūraliai, bet neblogai pavyko. Gana įspūdingas, turėjęs stambią rolę, buvo kaizerio auksakalys Juozas Laurušonis, tik gal pasirinkęs kiek per vienodą vaidybines pozas trafaretą. Mitzi, Fritzi ir Kitzl Kran (Kristina Milierūtė - Lindquist, Eleonora Zapolienė ir Alvin Giedraitienė) —kiekviena savotiškai įdomi ir kontrastuojanti; Mitzi — su nemaža skambiai atlikta vokaline partija. Simpatingas epizodines roles turėjo Fritzi ir Kitzl sužadėtiniai — Albinas Vieraitis ir Antanas Giedraitis Jr. Ponia Kranzenė, savo vyrą "muštravodama", galėtų parodyti daugiau elegancijos. Epizodinėse rolėse — Rožė Bellabrunos tarnaitė (Dana Radzevičiūtė), charakteringai komiškas Novotny (seklys) Juozas Vieraitis ir nedidelėje rolėje (ponia

Koburg, Schuberto šeiminkė) Asta Snarskienė. Gerus duomenis parodė gėlių pardavėjos rolėje Mary Banky. Gracinga solo partietikė talentinga šokėja Judy Bar-dis. 20 žmonių orkestras, jų tarpe 4 variniai pučiamieji, sąžiningai stengėsi ir darė, ką galėjo. Dirigentas K. Steponavičius, turėjęs prieš save ypač gerai paruoštą ir palyginti nekomplikuotą ansamblių, galėjo daugiau dėmesio kreipti į orkestrą. Kai kur neapvyko pasiekti išlyginto, švelnaus skambesio, o dramatišne vietoje įspūdingo "fortissimo".

Idomu, kad premjeros spektaklis savo sklandumu nesiskyrė nuo antrojo; Sekmadienio spektaklyje kai kur buvo daugiau nuotaikos, bet vietomis atsirado mažų netikslumų.

Galėjome pasidžiaugti gražiai, rūpestingai pastatytu veikalu — tikėkimės, kad "Pirmyn" choras ir jo dirigentas K. Steponavičius dar ilgai galės tęsti savo veiklą nemažėjančiu, bet, atrodo, net kylančiu lygiu.

1. Man atrodo, kad kiekvienas iš mūsų, kaip ir kiekvienas padalinys mūsų LB, Altos, Balfo, mūsų parapijų, draugijų, susivienijimų, sąjungų, institutų, sambūrių, klubų — turėtų šalia visų "normalių" darbų pasirinkti sau kokį visiškai konkretų darbą, kad ir nedidelį, kad ir vietinio pobūdžio, bet konkretų, realų. Sakysime, padėti parapijai, lituanistinei mokyklai, "išūnyti" vieną iš mūsų brolių, kenčiančių koncentracijos stovyklose — neseniai mūsų spaudoje buvo paskelbti daliniai jų sąrašai — ar apsiimti pasekti viena vietinį laikraštį, ar TV, ar radijo stotį, reaguojant telefonu, laišku ir pan. Svarbu, kad būtų realus, konkretus uždavinys.

Juk mes iš praktikos žinome, kad daugelis tokių konkrečių mažų ir didelių darbų buvo atlikta mažo žmogeto, o dažnai tikt ir tik vieno žmogaus iniciatyva, darbu, rūpesčiu ir net rizika.

2. Minėdami Vasario 16-ją, mes dažnai vienur kitur primirštame, neiškeliname, nepabrėžiame bent "nelietuviškam pasauliui" vieno labai svarbaus dalyko (Nukelta į 4 psl.)

Scena iš "Meilės dainos" operetės Chicagoje. Priekyje spalvingosios trys seserys, iš kairės į dešinę: Eleonora Zapolienė (Frizl), Kristina Milierūtė-Lindquist (Mitzi) ir Alvin Giedraitienė (Kitzi) Nuotr. V. Noreikos

praregėtum, Vos palietęs jų akių duobes... Štai —skaiciuok mirties delne kaulėtam Tūkstančio vardų amžinybes (Kazys Bradūnas, Donelaičio kapas, p. 43)

Kiti vėl ieško dvasinės atsparos, naujų jėgų karžyginėje Lietuvos vaikų legendoje.

1972 metų rudenį, keliems mėnesiams praėjus po Romo Kalantos, Stonio, Andriuskevičiaus ugnies kančių, man teko būti Amžinajame Mieste, Romoje. Vieną dieną einu viena iš didžiųjų Romos gatvių —Via Merulana ir — savo akimis netikiai: kaip syktis prieš Sv. Antano baziliką ant šviesiai geltonos sienos didžiulėmis spausdintomis juodomis raidėmis —žinoma, itališkai — parašyta:

PAOLO VIII!

FAI QUALCOSA PER LA LITUANIA CATTOLICA!!! (Pauliaus VI-sis!!! Daryk ką nors padėti katalikiškajai Lietuvai!!!)

Niekados nepamiršiu to jausmo, kurį tada pajutau! Apvaikščiojau pėsčias visą Romos centrą, ieškodamas tu netikėtų užrašų - šūkių. Ir tikrai radau jų pačiame Romos miesto centre net keliolika. Sako, kad ju būvę apie 360 —Romos miesto centre bei priemiesčiuose. Labai gaila, kad niekas nepasirūpino jų visų nu-fotografuoti!

Štai toje pačioje Via Merulana, prie Nr. 177:

GLORIA AI MARTIRI DELLA LITUANIA!!!

(Garbė Lietuvos kankiniams) Ir toliau — ant didžiulio paminklo papėdės — prieš pat garsiąją Santa Maria Maggiore:

VIVA LA LITUANIA LIBERA!

VIVA LA LITUANIA CATTOLICA!

(Tegyvuoja laisva Lietuva, tegyvuoja katalikiškoji Lietuva!)

Bet labiausiai mane sujudino didžiulis užrašas - šūkis Via Carlo Alberto, irgi miesto centre:

GLORIA AI MARTIRI LITUANI MORTI PER LA LIBERTÀ!

(Garbė Lietuvos kankiniams, mirusiems už laisvę!)

Atrodė, kad pati Roma taip prakalbėjo milijonams italų ir turistų... Atrodė, tarsi, Romos sienų akmenys prabilo...

O ką gi konkrečiai mums reikėtų — šalia visų kitų gerų ir reikalingų darbų ir pastangų — dabar daryti, į ką ypač šiomis dienomis turėtų krypti mūsų darbai?

Daug jau apie tai buvo kalbėta, rašyta, gincytasi.

O vis dėlto reikia žvilgtelti į ateitį, reikia mėginti, anot dr. Vinco Kudirkos "gyvenimo knyga skaityt laps į laps": turime realiai gyventi ir konkrečiai dirbti ateičiai. Norėčiau čia ta proga paminėti keturis dalykus.

1. Man atrodo, kad kiekvienas iš mūsų, kaip ir kiekvienas padalinys mūsų LB, Altos, Balfo, mūsų parapijų, draugijų, susivienijimų, sąjungų, institutų, sambūrių, klubų — turėtų šalia visų "normalių" darbų pasirinkti sau kokį visiškai konkretų darbą, kad ir nedidelį, kad ir vietinio pobūdžio, bet konkretų, realų. Sakysime, padėti parapijai, lituanistinei mokyklai, "išūnyti" vieną iš mūsų brolių, kenčiančių koncentracijos stovyklose — neseniai mūsų spaudoje buvo paskelbti daliniai jų sąrašai — ar apsiimti pasekti viena vietinį laikraštį, ar TV, ar radijo stotį, reaguojant telefonu, laišku ir pan. Svarbu, kad būtų realus, konkretus uždavinys.

Juk mes iš praktikos žinome, kad daugelis tokių konkrečių mažų ir didelių darbų buvo atlikta mažo žmogeto, o dažnai tikt ir tik vieno žmogaus iniciatyva, darbu, rūpesčiu ir net rizika.

2. Minėdami Vasario 16-ją, mes dažnai vienur kitur primirštame, neiškeliname, nepabrėžiame bent "nelietuviškam pasauliui" vieno labai svarbaus dalyko (Nukelta į 4 psl.)

KELIOS MINTYS VASARIUI PRAEJUS

(Atkelta iš 3 pusl.)

ko, būtent, kad mūsų tautos ir valstybės istorija yra ne vien tik tie 57 metai nuo 1918 metų vasario 16-sios dienos, bet kad mūsų tautos tileros įformintos valstybinės tradicijos tęsiasi daugiau negu 722 metai — nuo oficialaus karaliaus Mindaugo karūnavimo Lietuvos karaliumi 1253 metais. Manau, kad tai reikia dar labiau pabrėžti.

3. Reikia taip pat psichologiškai pasirošti, iš anksto žinant, kad bus mūsų darbe visokių nepasisekimų, nelaimių, „žingsnių atgal“. Štai, Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybės veiksmai yra jau toks nepasisekimas, nelaimė. O štai ir kitas „klasiškas“ pavyzdys. Čia jau mes beveik buvome bepradedę lyg ir džiaugtis, kad pasaulis gal kiek daugiau ir teisingiau pradeda suprasti Lietuvos padėtį; mes leidome ir tebeleidžiame angliškai žurnalus, knygas, įvairius kitus leidinius. Išleidome didžiulę 36 tomų Lietuvos Enciklopediją lietuviškai, dabar jau išėjo 3 tomai Encyclopaedia Lituanica angliškai... Ir štai pernai išėjo naujajai laida garsiosios Encyclopaedia Britannica, ir anų mūsų pastangų, — bent šioje plotmėje — tarsi, ir būti nebuvo! Senesnėse Encyclopaedia Britannica laidose dalykai buvo daug kartų geresni. Tačiau, šitai žymiausia ir įtakingiausia pasaulyje enciklopedija įsidėjo baisiai netikusį pagrindinį straipsnį apie Lietuvą, straipsnį made in Moscow.

Panašų dalyką bus, manau, ir daugiau. Tad reikia užsigrūdinėti ir iš anksto pasiruošti. Tiesa ir čia turi laimėti.

4. Šalia visų kitų prispaudimo ir naujai suintensyvinoto persekiojimų ženklų ok. Lietuvoje — mes turime atkreipti daugiau atidumo į dėsines ir vieną baisią tragediją, kuri kaip sykis šiuo laiku gana greitai rutuliojasi.

Apie šį dalyką jau nemažai buvo rašyta, bet, man rodosi, kažkaip be rimto aiškumo.

O tai yra — kad ir į kolchozus suvarytų — Lietuvos ūkininkų pavienių sodybų sunaikinimas, galutinį jų ištrynimą nuo Lietuvos veido.

Primirskime, jeigu tai galima, bent laikinai patį Lietuvos kaimo grožį — senas, medžiūose paskendusius, sodų apsuptas, senų kryžių saugomas, paslaptinąs sodybas, pasakų, dainų, mišelių ir pačios autentiškiausios dar gyvos indoeuropiečių kalbos lopšius...

Lietuvos ūkininkų išplėsimas iš jų pavienių — kad dabar dažnai ir kiek apleistu, netaisomum — sodybų ir jų sugrūdimas į bolševikinių dvarų kumetynus, reiščia, svarbiausia, lietuviškojo individualumo atėmimą ne tik iš miesto darbininkų bei naujosios biurokratijos, bet ir iš paskutinių ligi šiol dar ne visiškai Maskvai palenktų židinių. Ogi ne kas kitas, tik šios sodybos, šie senieji sodžiai išgelbėjo ir išnešė lietuvių tautos gyvybę ir dvasią per tuos gūdžiuosius amžius, kai buvusi Lietuvos vadovybė — aristokratai ir bajorai — nuėjo kitiems dievams ir kita kalba tamauti. Ir štai dabar tie paskutiniai mohikanai, senosios Lietuvos gyvybės saugotojai, kurie dar ir dabar ne taip labai drėbėjo nuo raudonojo Maskvos komisaro bei jo gaileiterių — ir jie bus suvaryti prievarta į beveik šimtaprocentinę Maskvos, komunistų partijos bei KGB kontrolę!

Juk mes beveik visi žinome, kad ligi šios dienos Lietuvos kaimas, kad ir sukolchozintas bei susovhozintas, buvo išlaikęs lietuvišką, krikščionišką veidą; ir dabar dar ten visu iškilmingumu yra švenčiami atidai ir visos kitos šventės: didelės krikščionys, vestuvės, laidotuvės, išleis-

Sunkiai atplėšiamas nuo gimtosios žemės. Nuotr. Alg. Grigaišio

tuvės, sutiktuvės, šeimos metinės mišios, rožančiai. Kitaip sakant, sename Lietuvos kaime, į kurį Maskvos prikazu taip mažai įsileidžiama lankytojų bei turistų, yra dar pilnai gyva sena, krikščioniška, tautinė Lietuva.

Kaip jau anksčiau trumpai minėjau, neseniai išėjo iš spaudos labai svarbi knyga, Sibiro kalninės Helenos Juciūtės Pėdos mirties zonoje. Joje yra kelios vietose aiškiai pasakyta, kad Lietuvos sodžių žmonės tūkstančiais plaukia į senuosius parapijinius atlandus, o po pamaldų — kaip ir būdavo — susėda ratais giminiškos pėdos, parkuose, vaišini. Ji rašo:

„Lietuviškoji liaudis yra sveikos nuovokos, atskiria gera nuo blogo ir nesiduoda lengvai įtikinama“.

(Pėdos mirties zonoje, p.500)

Toliau jina rašo apie bažnyčias, ypač apie tai, kas dabar dar eina į bažnyčią, kas dar nedrėda dėl kiekvieno komunistų valdžios kaprizo:

„Kas gali be grėsmės juose (t. y. bažnyčių) pastatuose, kurie daug kur paversti lyg architektūriniais paminklais — AK) lankytis? Bobutės, senukai, kolkiečiai ir kiti skurdžiai, kurie nebenturi ko prarasti. Mokytojas negali eiti į bažnyčią, gydytojas negali, inžinierius negali, studentas negali...“

(Pėdos mirties zonoje, p.500)

O kas gi atsitiks, kai visų kaimų pavienių sodybų nebebus? Kai visi jau bus suvaryti į bendrines gyvenvietes, į naujuosius kumetynus, po visokių partorgų, parkomų, komunistų partijos aktyvo bei KGB akimis?

Man atrodo, kad reikia ta kausimą kelti laisvojo pasaulio spaudoje ir pan. Gal tai nors kiek sulauktytų tą baisų Maskvos planą. Tai ir būtų konkretus žingsnis. Žinoma, neturėtų nuo to nukentėti kiti mūsų darbai.

Kartais tenka sutikti žmonių, kurie taip kalba: „Nenoriu apie tą Sibira, apie partizanus, apie kalėjimus nė girdėti: tik vargas, kančia, ašaros... skausmai“. Man kartais atrodo, kad tokie pasiskaidymai yra mūsų persotinto, „gero“ gyvenimo pasekmės, išdavos, lyg tam tikras pabėgimas, pasitraukimas, eskapizmas. Man atrodo, kad kiekvienoje lietuvių šeimoje turėtų būti bent viena kita iš sekančių mūsų tautos kančių ir heroizmo liudytojų:

1. Sibiro maldaknygė „Marija, gelbėk mus“.
2. Laisvės kovų dainos.
3. Partizanai už gelžinės uždangos. (Antroji laida: Partizanai).
4. Vlodo Būtėno Kritusieji už laisvę I ir II.

5. Šių dienų kankiniai.

6. Abi S. Rūkiens knygos iš Sibiro tremties.

7. Tautvaivienės Tautų kapinynas Sibiro tundroje.

8. Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika.

9. Helenos Juciūtės Pėdos mirties zonoje ir t. t.

Iš praeities, iš tų kančių turime semtis stiprybės, nes jos mums tiek daug reikia. Kančias išgyveno žmonės ir padėję, man atrodo, geriau supranta. Štai kaip rašo mano jau kelis kartus cituotoje knygoje Sibiro kalninė Juciūtė:

„Mes alkstam ir trokštam tefsybės, kaip tuose aštuoniuose palaiminiuose, ir nebuturim vilties būti pasotinti! Mes norim būti žmonėmis, bet mus tikina, kad esame gyvuliai! Mes norime ištvirti iki „galo“, nes norim kovoti su piktu, bet mums draudžiama! Mes turim parduoti savo kūną ir sielą už tą varganą duoną kasnį, kurį gauname už sunkų darbą iš okupanto rankos, nes nė iš kur kitur jo gauti negalim. Vargu pirmieji krikščionys buvo tokioje žiaurioje valdžios kontrolėje, kaip dabartinieji krikščionys komunistiniuose kraštuose? Ir mūsų šauksmas perdaug tylus ir tolimas, nepaprasta pro „geležinę uždangą“, nepasiekia laisvųjų tautų, kurias mūsų prispaudėjas baigia gudriai įtikinti, kad tikintieji komunistų nepersekiojami... Ir nieko daugiau nelieka pavergtajam, tik kartoti palmės žodžius: „Iš gilumos šaukiuos į Tave, Viešpatie, išgirska mano balsą!“

(Pėdos mirties zonoje, p. 487-488)

Išgirskaime tą balsą ir mes, čia laimingai išlikę po vergijų ir karo, Atverkiame tam siaubingam balsui savo širdis ir stenkimės daryti visa, kad tas šauksmas būtų išgirstas ir išklaustas.

PRIVACIOMS MOKYKLAMS 500,000 DOL.

Hill šeimos fondas 13-kai katalikų aukšt. mokyklų Minnesotėje, trims liuteronų ir keturioms kitoms tos valstijos privačioms mokykloms paskirstė 500,000 dol.

SUREŽISAVO 400 FILMŲ

George E. Marshall, kuris yra režisavęs apie 400 filmų, mirė Los Angeles mieste sulaukęs 84 m. amžiaus. Trys dienos prieš mirtį jis buvo įtrauktas į Filmų ir scenos menininkų garbės sąrašą.

MIRE PIRMAUJANTIS NEW YORKO SOLISTAS

Norman Treigle, 47 m., vadovaujantis New York City operos bas-baritonas, mirė New Orleans mieste nuo skrandžio uždegimo.

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

Lituanistiniai darbai

Dabar lituanistų svetur maža beturime, ir tie pamažu jau nyksta, o naujų beveik neat-siranda. Bet gyvieji lituanistai, kad ir ne visi, dar vis kiek galėdami dirba, pvz. P. Jonikas ruošia Lietuvių kalbos istorijos ant-rąją laidą, J. Puzinas rašo stambesnį Lietuvos archeologinių ty-rinėjimų darbą, aš irgi šį tą rašinėju ir kt. Tačiau juo toliau, juo sunkiau darosi. Štai Lituanistikos instituto leidžiamas labai vertingas kolektyvinis leidi-nys Lituanistikos darbai, kurių impozantiška trečioji knyga (307 psl.) pasirodė 1973 m. Da-bar ruošiamą ketvirtoji šio lei-dinio knyga, jau gauti keli straipsniai, bet kiti prašomi dar vis neparas, o kai kurie į prašymą net visai neatsako. Ar bus kiek gauta finansinės paramos šiai knygai, dar ne visai aišku. Tai pat neseniai Drauge skai-čiau dr. J. Gimbuto, Lituanistikos instituto pirmininko, pranešimą, kad yra ir daugiau parašy-tų ar rašomų lituanistinių darbų, tik abejoja, ar visi šie darbai galės būti išleisti. Tai yra labai ak-tualus klausimas. Dabar neturime neribotų šaltinių parašytoms ar rašomoms knygoms išleisti, todėl noromis nenoromis turi būti daroma šokia tokia atran-ka. Man rodos, pirmiausia reikė-tų kaupti dėmesį į lituanistinius tiriamuosius darbus, kurių, tiesą sakant, labai nedaug tepasirodys, ir ilgainiui vis mažiau besapiro-dys, nes nebus kas juos rašo. Patys rašantieji lituanistiniai sa-vo darbų negali išleisti, todėl kas nors turi jiems ateiti į pagalbą. Antra vertus, tie lituanistai rašo darbus, kurie daugiausia tegali pasirodyti svetur, laisvuose kra-štuose, ir kurie turi didelę reikšmę tiek mūsų tautinei kultūrai, tiek lituanistiniam mokslui, tiek pa-čiai lietuvių tautai, apie kurią dažnai mėgstame tik pašnekėti, bet kaip reikiant ne visados konkrečiai ir pozityviai dirbdami.

Kalbėdamas apie lituanistiką, aš visai nenoriu pasakyti, kad ja tik viena teturėtume rūpin-tis. Ne, kiek galėdami turime ne-uzmiršti ir kitų mūsų mokslo sri-čių, bet čia yra kiek kitaip. Saky-sime, iš tikslųjų mokslų srities, kiek žinau, mūsiškiai nedaug te-rašo, ir jei ką rašo, tai rašo dau-giausia kuria kita kalba, nes vien lietuvių visuomenė šios rūšies specialioms darbams yra per siaura dirva. Bet ir čia gali būti tam tikrų išimčių. Pvz. A. Ru-kužiū, kiek žinau, yra lietuviškai parašęs botanikos žodyną: tai, be abejo, yra didžiai vertingas darbas, ir jis neturi pražūti — kaip nors turi būti išleistas. Tas pagrindas, kad šiuo darbu ne-daug kas iš mūsų galės pasinau-doti, nėra įtikinamas: jei ne tuo-jau, tai juo daugiau kas galės pa-sinaudoti vėliau. Tai yra neabe-jojamas turtas: jis turi ne tik praktinę, bet ir mokslinę, išlie-kamą vertę, kurios negalime ap-riboti vien šių dienų kasdieni-niais reikalavimais.

Šiandien nemaža kalbama apie visuomeninę, politinę ir net patriotinę veiklą. Tai savo vietoje yra geras ir reikalingas dalykas. Bet, apie tai kalbant, kiek primirštama pati mūsų kultūra, kultūrinė veikla. Neseniai šį klausimą spaudoje gana gyvai kėlė Br. Raila. Bet šis dalykas nėra visai naujas. Dar nepriklausomybės laikais mes mėg-davome dažnai pakalbėti apie li-tuanistiką, jos naudą mūsų kraš-tui, mūsų mokslui bei lietuvių bei, bet konkrečiai ne tuojau ką ryž-davomės daryti. Pvz. apie tą pa-tį Lituanistikos institutą bu-

vo pradėta kalbėti dar pirmaja-me mūsų nepriklausomybės de-šimtmetyje; atsimenu, šį dalyką gana gyvai diskutavo mūsų inte-lektualai, susirinkę N. Romuvos redakcijos patalpoje, ir ypač gy-vai tai pabrėžė K. Pakštas, J. Ke-liuotis ir kt. Bet truko ilgiau kaip dešimt metų, iki Lituanistikos instituto Kaune buvo įkurtas 19-39 III. I, beveik prieš pat nepri-klausomybės netekimą.

Šiuo metu, man rodos, vis dėl-to daugiau turėtume rūpintis sa-vo kūryba, kultūra, mokslu. Kaip rodo netolima praeitis, tai savo įtaka ilgiau pasireiškia ir patve-ria, net iš arenos pasitraukiant įvairiems veikėjams ir pasikei-čiant mūsų visuomenininkams bei politikams ir pačiai mūsų gyve-nimo santvarkai. Ką tikrai esame anksčiau nuveikę savo kultū-ros bei mokslo srityje, mes ypač gyvai juntame ir atsidūrę svetur, ypač šiame krašte. Taigi linkė-tina, kad mūsiškiai lituanistai ko ilgiau rodytų lituanistinę gyvy-bės, daugiau reikštų savo moks-liniais darbais, ir tie jų darbai be didesnės sunkenybės išvystų pa-saulio šviesą. Tada ir Lituanis-tikos instituto pirmininko siel-vartavimas dėl šių darbų pasiro-dymo netektų gilesnio pagrindo.

P.S.

TEATRO STOGAS

Royal Court teatro Londone priakuro stogas, ir nėra pinigų jam pataisyti. Iš filmų daugeliui pažįstamas aktorius Albert Finney sako, kad kol kas tik vienoje kitoje vietoje lietušams tuomet žiūro-vai turi sėdėti su skėčiais, bet stogadengių firmos paskaičiavo, kad tasai stogo remontas kainuos apie 15.000 svarų (apie 40.000 dolerių). Teatru Britanijos Me-no tarybos paskirtoji pama jau išleista kitiems bėgamiesiems rei-kalams, ir sugui sutvarkyti rei-ka patiems teatralams pasima-nyti lėšų.

Iniciatyvos ėmėsi tas pats A. Finney. Jis pradeda ruošti spe-cialius vakarus, kuriuose progra-mą atliks didieji vardų turintieji dainininkai, muzikantai ir komi-kai (bilietu kainos nuo 1 iki 10 svarų — nuo 2.50 iki 25 dol.). Sako, gal prisidės ir to teatro draugai.

Violetos Balčiūnienės recitalis

STASYS SLIŽYS

Detroito ateitininkai, kurių pirmininku yra Alfonsas Juška, Užgavėnių išvakarėse vasario 8 d. 7 val. vak. Dievo Apvaizdos parapijos salėje suruošė koncer-tą balių. Programoje buvo pami-nėta Sv. Antano parapijos Spau-dos kiosko 25 metų sukaktis ir pagerbtas ilgametis kiosko vedėjas Vytautas Čižauskas.

Vakaro koncertinę programą atliko muzikai akademikai: Vio-leta Balčiūnienė - sopranas ir dr. Vytenis Vasyliūnas - akomponia-torius. Pradžiai liaudies daina St. Šimkaus „Pamylėjau vakar“, daug kartų girdėta įvairiom interpretacijom, buvo atlikta su mūsų liaudies nuspalvintu kolo-ritu ir ekspresija. A. Kačanausko „Vakaro smuikas“ ir Br. Jonušo „Vėl sakysi“, kad ir liaudiškų nuotaikų kūriniai, tačiau solistei statė kiek aukštesnius reikalavi-mus. Jose jautėsi kiek aktyvesnis balso koordinavimas, nukreiptas į balso rezonavimą ir artikuliaci-ją. Balsą rezonuojanti veikla bu-vo pakankama, tik apie solistės artikuliacinius privalumus ne-lengva, kai ką pasakyti, nes kon-certavo ne koncertu, bet sporto salėje. Be to, klausytojai buvo salės abiejuose šonuose, o vidury buvo palikta nemaža erdvė šo-kiams. Todėl solistė, norėdama palaikyti kontaktą su klausyto-jais, dainavo pasiskudama tai į vieną, tai į kitą salės pusę ir, aiš-ku, be mikrofono dainos žodžius klausytojams perdavė tik daili-mis, todėl nebuvo galima sekti pilno dainos turinio. Akompona-vimas galėjo būti su ryškesne di-namika, kuri yra ir bus viena iš svarbiųjų muzikinės raiškos prie-monių, kurios efektai nepapras-tai stiprūs ir įspindint. J. Gaubo „Mano rūtos“ ir G. Gudauskienės „Jaunystė“, rečiau žinomi kūriniai, praskambėjo naujumu

ir solistės generuojančia balso veikla ir gerai valdomu balso rezonatorių kompleksu, kuris įsi-gyjamas tik geroje muzikos mo-kykloje ir toliau lavinamas tik gero vokalistu — mokytojo prie-žiūroje. Iš lietuvių kompozitorių ryškiausiai išsiskyrė Br. Budriū-no „Dainos gimimas“, kurioje prasmingi Henriko Radausko žodžiai giliai įtvirtinti logiškos melodijos vedime ir muzikinės temos elementų tiksliame vystyme. Dėl plataus dainos diapozo-no solistė panaudojo balso nu-kreipimus į balso rezonatorių palaipsniui ir išlygintai, todėl buvo išvengta „balso lūžių“, ir tembrą formuojančių funkcijų pasikeitimai buvo praversti me-niška. Dainos kulminaciniai taškai: „Čia aš groju ir dainuoju... Virš tos dainuojančios kalvos... Skamba medyje melodija švelni“... solistės buvo pasiekti visu pilnumu ir įtikinančiai ir su užtikrinta balso atrama. Todėl ir balso atakos formavimas pagal frazių testūrų vietomis buvo pakankamai kietas, ryškus ir sodrus ir vietomis pakankamai švelnus.

Pabaigai solistė atliko G. Puc-cini „O mio babbino caro“ ir „Un bel di“, o taip pat ir K.V. Banaičio „Neplauk, Kastyti, į marias!“ Tai operų artyjos, kurios labai tiko koncerto finalui. Fi-nalas ir solistei statė aukščiausius balso reikalavimus, nes arty-jos iš menininko reikalauja visų dainavimo aparato kompleksinio proceso, kur neišvengiamai iš-ryškėja menininko balso kulmi-nacinis statusas. Banaitis mūsų operos, o Puccini italų operos y-ra gana stiprus kompozitorius, kurių nepadaiduos, jeigu neturi teisingos balso atramos, jeigu nemokėsi atakuoti balso, jeigu nemokėsi balso koordinuoti ir nukreipti jį į pastovaus ir besi-keičiančio tūrio rezonatorius. V. Balčiūnienė geros mokyklos ir darbo dėka išvengė reikšmingu-mo aukštesnėse registruose ir jos forte buvo pakankamai stiprus ir kartu sodrus bei santūrus, kas liudija solistės kultūringumą, nes balso kiekybės ribotas panaudo-jimas artyose pasitarnavo jai ge-resnės balso kokybės sąskaiton. Taisytinas balso vibratas, kuris priartėtų prie normalaus ir tin-kamo operos dainininkams. Vio-letai priskirtinas emocingumas, kuris išlygino techninius sun-kumus ir prisidėjo prie muzikos kūrinių atlikimo išraiškingumo.

Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė

(Nukelta į 5 pusl.)

PRANEŠIMAS TAUPYKITE DABAR

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½%	— 6 metų su \$1,000, minimum.
7½%	— 4 metų su \$1,000, minimum.
6½%	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½%	— 1 metų su \$1,000, minimum.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000 BY F.S.L.I.C.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, PRADEJUS NAUJA taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įde-jus atitinkamą sumą.

PAS MUS NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEK-VIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBėti LIETUVISKAI.

Saint Anthony Savings

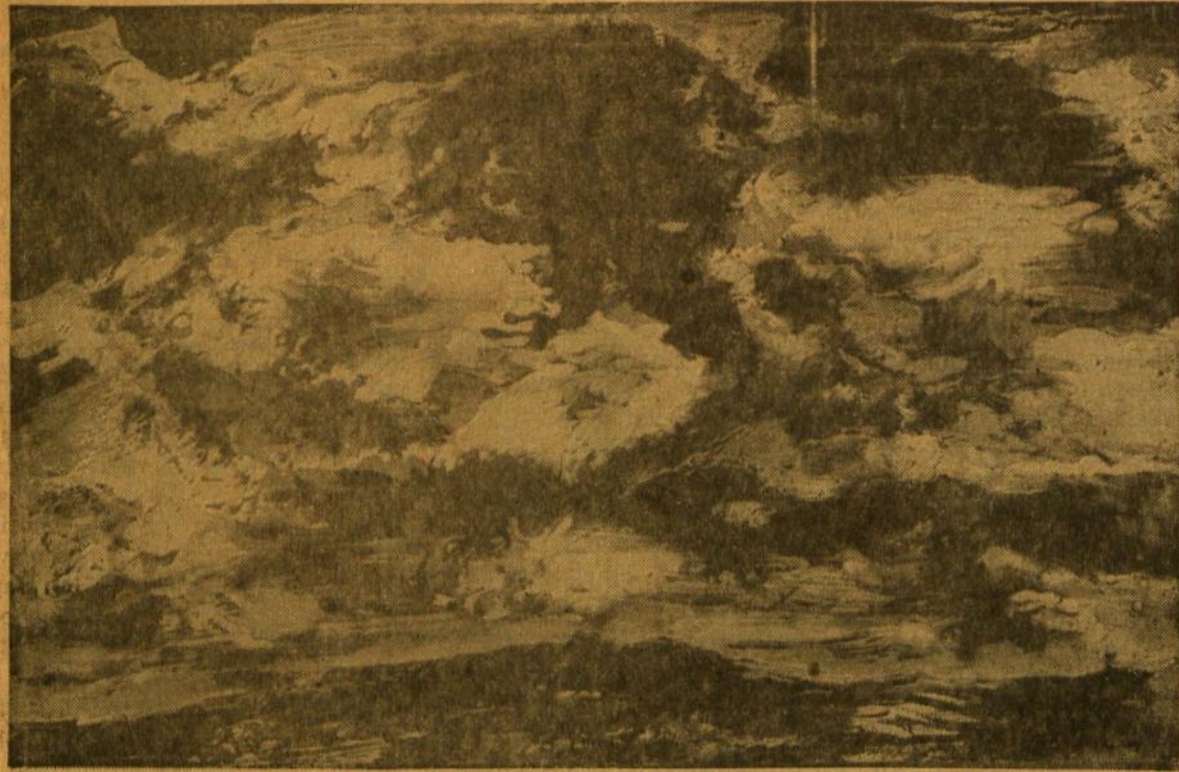
1447 S. 49th COURT, CICERO, ILL. 60650 PHONE 656-6330

Joseph F. Gribauskas, Vedėjas

OFFICE HOURS

Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00
Saturday 9:00 to 1:00; Wed. and Sunday Closed

Adomas Galdikas. Adomo Galdiko tapybos darbų paroda kovo 15-16 d. rengiama Clevelande. Horizontalas (Nuotr. V. Mažello)

Nuomonės ir pastabos

Verkti ar dirbti?

B. Railos straipsnį "Nuostabu, kaip dar nepražuvome" perskaičius

B. Railos labai ilgame straipsnyje "Nuostabu, kaip dar nepražuvome", išspausdintam "Draugo" kultūriniam priede š. m. vasario 1 ir 8 dienomis, ypač kas liečia istorinę praeitį, parašyta daug tiesos. Visai nesiginčydamas, kad kultūra yra labai svarbus, jeigu ne pats svarbiausias, veiksnyš tautos ir valstybės gyvenime, noriu sustoti tik ties B. Railos politikos nuvertinimu. Jis rašo: "Ir be įrodinėjimų iš karto tvirtinsiu: mūsų tautai tėvynėje ir jos išelviai užsieniuose dabartiniu laikotarpiu (ypač) išlikimo ir stiprinimo laidas yra dvasinis ir etinis, apčiuopiamesne prasme taikiant — kultūrinis vertybių kūrimas ir jų puoselėjimas. Ir tatau bus net stipresnė mūsų gyvybingumo garantija, negu pvz. dabar užsienyje žvangiai akcentuojamas politinis ar kovinis judėjimas".

Šia prasme aš skiriu Lietuvius okupuotoje Lietuvoje ir mus, esančius laisvajame pasauly. Okupuotoje Lietuvoje yra mūsų tautos pagrindas ir jis yra Lietuvos laisvės atgavimo laidas. Mes, išeiviai, esame tik jiem uždrausto balso garsiakalbiai ir pranešėjai. Politiniai jie yra surakinti ir negali nei kalbėti, nei pajudėti. Tą darbą mes, išeiviai, visomis mūsų galiomis ir išmintimi privalome atlikti. Kultūriniai jie irgi yra varžomi ir gali kurti, tik Kremliai diriguojant. Tačiau šioje srityje jie dirba labai daug, nors jų kūrybą apluošina okupanto cenzūra, bet ir apluošinta ji yra gyva ir gaja, nors ne visai tokia, kokios jos kūrėjai norėtų. Taigi toje srityje jų dirbama daug, daug padaryta ir bus daroma toliau.

Tačiau politiniam Lietuvos reikalui jų turimomis sąlygomis jie beveik nieko negali. Žinoma, rizikuodami savo gyvybėmis ar net jas paaukodami, jie tuo žadina lietuvių tautinį ir patriotinį susipratimą bei jų sąmone, o tuo pačiu garsina Lietuvos vardą ir lėtina tautos genocidą. Bet ir šiuo atveju be mūsų garsiakalbio tas garsas mažai tepasklįstų. Savo šuoliu Simas Kudirka išgarsino Lietuvą ir priminė pasauliui baisią Lietuvos okupaciją daugiau nei visus mūsų išminčius ir politikierius sudėjus kartu. Bet ir tas išgarsinimas įvyko tik mūsų garsiakalbių dėka. Romas Kalanta ir kitos panašios aukos žadina okupuotos Lietuvos lietuvius, stiprina jų pasiryžimą ir diena dar didesnį laisvės troškimą ir viltis. Jeigu yra pasiauko-

linai užpildys tuos trūkumus. Čia bus nors ir trumpas, bet pagrindinės žinios apie lietuvius, lietuvių kalbą ir panašiai. Tik mūsų kultūrininkų pareiga, kad ta enciklopedija patektų į universitetų bibliotekas, viešąsias bibliotekas, į intelektualų privačias bibliotekas. Čia ir būtų tas didelis darbas. Ir jis reikštų daugiau, negu verkšlenimas, kad nieko nebuvo padaryta. Ašaromis tu spragų neužpildysime.

Tačiau laisvėje gyvenančių lietuvių primuminė pareiga: palaikyti Lietuvos bylą gyvą, kad rusai jos nenumarintų. Tai, ko negali padaryti mūsų tautos pagrindas — pavergti lietuviai, tą privalome mes. B. Raila rašo: "... reikia pagalvoti ne tik atstatyti pusiausvyrą, ne vien atseikti teisingai politinės veiklos ir kultūrinio veiksnio pirmumą klausimą, bet drąsiai pasukti mūsų mentalitetą ir sustangrinti sąmonę kultūrinio lobio ir kūrybinių ginklų labui".

Klysta B. Raila. Išeivijos pirmoji pareiga yra šaukti prieš okupantą, okupaciją, prieš mūsų tautos genocidą, kad okupantas, nors ir nebijodamas mūsų triukšmo, bet, bijodamas mūsų šauksmo atkreiptų pasaulio akių ir ausų, negalėjau niekam nežinant laisvai žudyti lietuvius, naikinti jų kultūrą ir kalbą ir išrauti paskutinius Lietuvos valstybės buvimo faktus. Tokia yra garbinga ir būtina išeivijos pareiga.

Jeigu gyvenantieji laisvėje nepolitikuotų, nešauktų, neparody-

tų pasauliui okupanto daromų bausių skriaudų lietuvių tautai, okupuotų lietuvių padėtis būtų dar baisesnė. Vilkas nebijo žu- nies, kada tas loja, bet jis nemėgsta to lojimo. Maskva labiausiai nemėgsta ir net prisibijo pasaulio viešosios nuomonės balso. Jeigu ne mūsų šauksmai, nežinia kiek lietuvių šiandien gyventų Lietuvoje. Jeigu ne mūsų šauksmai, tai gal jau ir rusiškas raidynas būtų išstūmęs lietuviškąjį. Solženicinas yra gyvas ir gyvena laisvėje, nes pasaulis per daug apie jį žinojo ir rašė. Zacharovas ir kiti disidentai seniai būtų gavę kulka į pakaušį, bet pasaulio šauksmas ir linkniavimas tu pavardžių laiko juos gyvus. Simas Kudirka nebuvo nužudytas ir šiandien yra laisvėje didžia dalimi dėl mūsų šauksmo. Jis tapo žinomas, ir Maskva, bijodama užsienio balso, ne tik Simo Kudirkos nenužudė, o paleido gyvą į laisvę, kad tik nebūtų toliau dėl jo šaukiama. Taigi, tik mūsų politikavimas padeda pavergtiems lietuviams. Ir to politikavimo mes ne tik neprivalome pristabdyti, o reikia dar daugiau jį stiprinti.

B. Raila rašo: "Patiem nesikeičia tautos vadų puikybės ir iš likusių tėvynėje atsiminėti teisės būti tautos atstovais ir laisvinimo vadais". Jie yra ir bus vadais, o atejus laikui nustatys net nepriklausomos valstybės formas ir vadovaus jai. Bet tai, ko jie negali padaryti, dabar mes privalome. Tačiau šiandien atsisakyti politikavimo ir juos užmiršti būtų didžiausias nusikaltimas. Kiek tik mus pasiekia žinios iš Lietuvos visi lietuviai iš ten prašo, kad tik mes rektume prieš okupaciją. Tą tvirtina ir Simas Kudirka. Maskva mum seniai perša atsisakyti politikos, o vietoje to siūlo kultūrinį bendradarbiavimą. Mes žinome, koks jis yra: jie gali siųsti mums visokių jų šlamštą, bet iš čia net ir paprasčiausios maldaknygės negalima pasiųsti.

B. Raila rašo: "Pilnos deguto statinės tegu liudija, kad lietuvis lietuvių dabar vis uoliau ieško ne brolio ar santarvininko, bet kasdien įtaringai ypač sendamas, stengiasi įžiūrėti ar varžovą, tai vėl atkasti pikta priešininką, ar klastingą pasalūną net tautos išdaviką". Mes jau turėjome Alseiką, Monką, Mikuckį. Argi nereikia tokių saugotis?

Mano nuomone, ne tik politikieriai, bet ir visi lietuviai, tuo pačiu ir kultūrininkai, gražiai bendraudami, turi neužmesti ir politikos, reikia neduoti ramybės okupantui. P. ŽICKUS

CAMDEN TARYBOS RŪPESTIS

Britanijos Londono Camden rajono savivaldybei iškilo rūpestis dėl remonto tu namų, kuriuose paskutinius dvejus savo am-

žiaus metus gyveno poetas John Keats (1795-1821). Namuose yra nedidelis muziejus. Bet tuos namus eda angliška drėgmė, dėl to daug ką reikia remontuoti — dekoruoti, perdažyti, šildymo įrengimus taisyti ir t. t., ir tie darbai pareikalaus net 70.000 svarų (175.000 dolerių) išlaidų. Keats — garsus poetas, ir tuose namuose jis kankinosi dėl meilės, juose, jau kosėdamas kraujais, jis savo mirtį išsiprasašavo ("Taimano mirties liudijimas"), tu ištaikyti remontui reikalingą sumamų sode po madžiū parašė "Odę lakštingalai". Tai savivaldybės taryba ir laužo galvas, kaip lanko apie 15.000 turistų.

V. BALČIŪNIENĖS REČITALIS

(Atkelta iš 4 pusl.) vių namuose kalbėjo ir už solistes privalumą — muzikinių garsų artikuliacijos gerą techniką, kurios šį kartą negalėjo parodyti dėl salės akustinių problemų. Solistei linkėtina siekti grožio ir gėrio meno neišmatuojamų galiomybių pasaulyje, ir daina tebūna graži ir prasminga gyvenimo dalis.

Tuos Keats namus kasmet apdybės taryba ir laužo galvas, kaip lanko apie 15.000 turistų.

DRAUGO Dailiojo Žodžio KONCERTAS - i r - Romano Premijos Iteikimas Laureatas JURGIS GLIAUDA

Dalyvauja pianistė Aldona Kepalaitė Sekmadienį, balandžio 6 d., 1975 m. 3:00 val. popiet JAUNIMO CENTRE CHICAGOJE

ISIGYKITE PÁTVARIÁ IR EKONOMISKÁ SUSISIEKIMUI PRIEMONĖ. Mes stengiamės duoti lietuviams geriausią patarnavimą ir geriausias pirkimo sąlygas. CHRYSLER CORDOBA 1975 m. Sportinis, ekonomiškias 2 durų Hardtop. PLYMOUTH FURY — Sport. 2 durų Hardtop, 6 cilindrių. Turime jaunuoliams mašinų: Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, taipgi importuotų įvairių kainų. Pradedant nuo \$50.00. Mūsų dirbtuvėse prityrę mechanikai pataisys karoseriją (Body), sparnus (Fenders) ir sureguliuos motorą. BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI7-1515

Philomena sako: - KAS NETAUPO ATEIČIAI, TAS NESIRUOŠIA ŠVIESESNIAM IR TINKAMESNIAM GYVENIMUI. CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PÁPRÁSTŲ KNYGUČIŲ 5.25% \$1,000 įdėtas vieniems metams duos 6.5% \$1,000 įdėti 4 metams duos 7.5% \$1,000 įdėti 6 metams duos 7.75% Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki \$40,000 per Federalinės Valdžios Apdraudą F. S. L. I. C.

CHICAGO savings and loan association 6245 south western avenue 476-7575

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ 1. MŪSŲ BENDROVĖ veikia nuo 1947 metų. Kiekvienais metais mes persiunčiame į Lietuvą greit ir saugiai tūkstančius siuntinių. 2. MŪSŲ BENDROVĖJE ir jos skyriuje Jūs visuomet rasite didelį pasirinkimą prekių, kurios labai vertinamos Lietuvoje. 3. TAIP PAT PRITAMAME užsakymus AUTOMOBILIAMS (Zigulį, Moskvę, Zaporozec), motociklams, šaldytuvams ir kit. oficialiomis kainomis. 4. JEIGU JOS NORITE PAKVIESTI Iš Lietuvos gimines, mes parūpiname reikalingus dokumentus. CENTRAL PARCEL SERVICE, INC. 220 SOUTH STATE ST., CHICAGO, ILL. 60604 TEL. WA 2-9354 ir mūsų skyrius: 2618 WEST 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629 TEL. WA 5-2466 DVIEJOSE PATOCIOSE VIETOSE

FRANK'S TV and RADIO, INC. 3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252 RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIKIAUSIŲ TELEVIJIOS APARATŲ SPALVOTOS TELEVIJIOS APARATAI

Nauji leidiniai

● Stasys Barzdukas, **LIETUVIS SAVO TAUTOJE, VALSTYBĖJE, BENDRUOMENĖJE.** Mintys tautiniam ir visuomeniniam ugdymui bei ugdymuisi. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo taryba. Leidimą parėmė Lietuvių fondas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 6051 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Veikalas gausiai iliustruotas, kietais viršeliais, 258 psl., kaina 6 dol., gaunamas ir "Drauge".

Knyga yra tokia, kokios mums seniai reikėjo, rūpinantis išsivijoje ne vien lietuviškos išlaikymo, bet ir jos ugdymo kituose ir savyje. Tai žymaus mūsų visuomenininko - bendruomeninko kone testamentinis žodis, sukauptas ilgų metų bendruomeninės veiklos patirtimi.

Knygos turinys paskirstytas į tris didžiulias dalis: Lietuvis savo tautoje, Lietuvis savo valstybėje ir Lietuvis savo bendruomenėje. Visos šios pagrindinės temos vėl savo keliu yra skirstomos į skyrius, skyrelius ir poskyrius taip, kad skaitytojas, žvilgtelėjęs turinį, lengvai gali susirasti jį dominančią klausimą.

Temos autorius dėstomas labai konkrečiai, aiškiai ir pagrįstai, nenukrypstant į tokiais atvejais mūsuose dažnai pasitaikančius romantiškusios pagražinimus. Leidinio lietuvių kalba tiesiog pavyzdinga, tikras džiaugsmas ne tik akiai, bet ir ausiai.

Tačiau žodinė ir iliustracinė knygos medžiaga liudija, kad ją rašė ne šaltakraujis mokslininkas ar šiaip kultūrininkas, o daugiau visuomenininkas. Tad ir visos knygos bendrasis akcentas labiau krinta ant visuomeninės veiklos pabrėžimo, nors įvade skaitome, be kita ko, užuominą ir apie kultūrinio gyvenimo ir kultūrinės kūrybos reikšmę: "Pabėgėlis — tremtinys svetur taip pat reikalingas duonos, bet savo gyvenimo prasmę jis mato kūrybinio darbo pastangoje. Tad jis reiškiasi savo tautinų organizacijų veikloje, rūpinasi tautinų švietimu, jungiasi į kultūrinį gyvenimą, kuria mokslo, literatūros, muzikos, dailės ir kitų sričių veikalus. Jam rūpi, kad jo tauta būtų gyva ir visokeriopai kultūriškai — tremtiniai dažniausiai nėra lemta grįžti į savo tėvynę, bet jis ir jo vaikai paprastai į ją grįžta kitokiu būdu: kultūrinė savo kūryba ir kultūrinis savo darbas vaisiais".

Dar vien tik įvadą perskaitęs, tada ir pagalvoji: tai kodėl, po tokio kultūrinio sektoriaus svorio pripažinimo, visa knyga nepavadinta "Lietuvis savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje ir kultūroje". Tik jau susipažinęs su visais knygos puslapiams pamatai, kad ta "kultūra" antraštėje ir nėra reikalinga, kada puslapiuose jau dėmesys tik minimas.

Net sukčia turinio nenagrinėjant, užtenka pažvelgti vien į nuotraukas, liečiančias pokario išsiviekuosius dešimtmecius: visur mirgėte mirga politinių ir visuomeninių veiksmų pirmininkų veidai, tradicinių mūsų renginių darbuotojai, jų komitetų grupinės nuotraukos ir pan. O kur kultūrininkai: rašytojai, muzikai, dailininkai, lietuviškos mokslo lininkai? Jų nuotraukose tik du: Vydūnas ir Vincas Krėvė. Čia ir kyla klausimas: kas mūsų tautos istorinė atmintin labiau įsiriš ir išliks — to ar kito renginio komiteto tuometinės pavardės ar, sakysim, kompozitoriaus V. K. Banaičio vardas, kurio išsivijoje sukurta opera "Jūratė ir Kastytis", imant visos Amerikos pločių nuo Pacifiko iki Atlanto, jau net šio krašto didžiųjų FM stočių buvo pakartotina transliuojama, nesigalint jai labai palankių komentarų. Kad leidinyje nebūtų tik veidų nuotraukos, galima buvo puslapius papuošti ir

mūsų dailininkų darbais. Tada visas leidinys būtų mažiau atrodęs siaurai šeimyniškas, o turis ir kūrybinio siekio pločio bei gilmės.

Kai 234 psl. pastaboje, norint įrodyti, kad išsivija savo tautai gali atnešti didelį kultūrinį indėlį, pavyzdžiui duodama net apie penkiolika lenkų ir rusų išsiviekuosius kultūrininkų, nesuminint nė vieno praeties ar šios dienos mūsų, tai argi nėra savųjų nuvertinimas prieš kitus. Kaip visa tai čia augančioms mūsų kartoms gali sužadinti lietuvišką savigarbą, kaip potencialiu pavyzdžiu minimi tik kitataučiai, lyg savieji būtų dėmesio neverti kūrybiniai imponentai.

Ir taip svetimuosius įvertinęs, autorius saviškius dar lyg "paguodžia", sakydamas: "Į Lietuvą taip pat su savo kūryba grįš kai kurie ir mūsų pačių rašytojai, menininkai, muzikai, mokslininkai..." Knygos autorių norėtume čia pataisyti ta prasme, kad būsimosio laiko "grįš" šiandien neužtenka, nes per visus geležines užtvanas savo kūryba prasiveržusių ir tėvynę jau ir šiandien netrūksta. Užtenka tik pavartyti Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, kad pamatytume ten per krutas konfiskuotus čia išleistus prof. dr. Antano Maceinos veikalus. Ne vienas, nuvykęs Lietuvon, yra matęs čia išleisti poezijos rinkinių, net istisų antologijų nuorašus, einančius iš rankų į rankas. Pagaliau net tenyktėje komunistinėje spaudoje kokių nors politiniu aspektu niekinamą išsiviekoję išėjusia knyga reikia laikyti jau grįžusia Lietuvon, nes ten skaitytojas iš jos smerkimo jau gali orientuotis, kas būtų įdomu pasiskaityti. Nesinorėtų tikėti, kad autorius tokio jau šiandieninio mūsų kūrėjų grįžimo nevertintų. Greičiausiai, įsikniaubęs vien į visuomeninį brūzdėjimą, visai to nepastebėjo, todėl ir vertėsi dar tik būsimuoju laiku.

Klasiškas pavyzdys, kaip politikas ir visuomenininkas knygoje pabrėžiamas, o kultūrininkas kūrėjas laikomas net suminėjimo nevertu, yra įdėtas prel. M. Krupavičiaus portretas, parašė net ne nepažymint, kad tas portretas yra pieštas dail. Adomo Varno.

Po visų šitokių pastabų tebutų toks mūsų pasiūlymas: jeigu kada nors atsirastų proga leisti antrą šio reikšmingo veikalą laida, reikėtų jo vardą vienu žodžiu prailginti, pavadinant "Lietuvis savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje ir kultūroje", ir tada šalia kitų istorinės ir šiandieninės raidos veiksmų, nemažesni dėmesį bei svarbą skirti taipgi konkrečiam kultūriniam — kūrybiniam aspektui.

● **ATEITIS, 1975 m. Nr. 1.** Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos — lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Vyr. redaktorius: kun. Kęstutis Trinakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, Ill. 60130. Redaktorė: (Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Redakcijos nariai: Dalia Bilaišytė, Jurgis Bradūnas, Marija Eivaitė, Jūratė Jasiatyte, Daina Kojalytė, Jonas Kuprys (fotografija), Vytas Narutis, Algis Norvila, Roma Olšauskaitė, Antanas Razma, Linas Sidrys, Danguolė Stončiūtė (išdėstymas), Mirta Šerepkaitė, Raimundas Šilkaitis (fotografija) ir Rimvydas Zailskas (išdėstymas). Administracijos: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata JAV ir Kanadoje 7.00 dol., garbės prenumerata 15.00 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 5.00 dol.

Tai pirmasis naujos redakcijos parengtas "Ateities" numeris. Tiek savo turiniu, tiek iliustracijomis, tiek visos medžiagos su-

Apelsino skulptūra

Nuotr. Kastyčio Izokailio

tvarkymu puslapiuose žurnalas daro malonų išpuolį.

Naujos redakcijos žodyje, be kita ko, sakoma: "Vesime pokalbį su visais, šviesme ateitininkijos sukaktis, informuosime apie sąjungą bei atskirų vienetų darbus bei planus, autorius apibūdiname biografinėmis pastabomis — visu tuo stengsimės sukurti kuo šiltesnę šeimynišką nuotaiką, kuri trauktų ir burtų".

Įdomiausias šio "Ateities" numerio dalykas yra keliolikos įvairaus amžiaus ateitininkų atsiliepimai į prof. dr. Antano Maceinos viešą laišką ateitininkams. Ir visa kita ideologinė, kultūrinė, visuomeninė, literatūrinė — kūrybinė medžiaga įvairi ir gyva.

● **MEDICINA, 1974 m. Nr. 3(48).** Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos žurnalas. Išleina tris kartus metuose. Vyr. redaktorius: Kazys Pemkus, M.D., 1022 Beau Brummel Drive, Sleepy Hollow, Ill. 60153. Administruoja L. Dargienė, 10326 Kipling St., Westchester, Ill. 60153. Žurnalą spausdina M. Morkūno spaustuvė, surenka "Draugo" spaustuvė. Prenumeratos kaina metams 10-00 dol. Cekių rašyti "Medicina".

Nors "Medicina" yra profesionalų gydytojų žurnalas, tačiau visa jo puslapiuose spausdinama medžiaga yra įdomi kiekvienam. Pagaliau ne visa medžiaga yra ir grynai medicinos mokslas. Sakysim, ir šio numerio paties redaktoriaus rašytas vedamasis yra gražus patriotinio — visuomeninio pobūdžio straipsnis, primenąs visų mūsų rezistencinė pareigą dirbti tautos laisvės priartinimui.

Toliau numeryje randame šiuos straipsnius bei skyrius: Indikacijos ragenos transplantacijai (dr. Alg. Kelertas), Ars longa, vita brevis (dr. H. Armanas), dr. Vincas Kudirka (dr. V. Tauras), Varpininkas dr. Juozas Kaukas (J. Valaitis) Mokslininkai ir jų darbai (dr. Z. Danilevičius), Elektrinė chirurgija (dr. L. Rago), 25 metai — veterinarijos gydytojų draugijai (dr. S. Jankauskas), lietuvių veterinarijos gydytojas išsivijoje (dr. P. Svarčas); Veikla, Atžalynas, Paminėjimai, IN Memoriam, Korporacijos, Medicina okupuotoje Lietuvoje, Moterų skyrius, Kronika, Mixtura. Viršelyje —dail. M.

KAIP PATOGU!

Užsisakykite šias plokšteles paštu.

1. KALNUOS DAINUOJA — Baltija II	\$6.00	☐
2. SU SOKIU IR DAINA — Neo-Lit.	\$6.00	☐
3. GROJAME JUMS — Neo-Lit.	\$6.00	☐
4. GAUDZIA TRIMITAI — maršai	\$5.00	☐
5. DAINOS — Kun. V. Gorinas	\$6.00	☐
6. ŽIRGINELIAI I ir II vaikams po	\$5.00	☐

Pažymėkite pageidaujamas plokšteles ir siųskite:
GIFTS INTERNATIONAL, 2501 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
 Plokštelės su sąskaita bus tuojau Jums pasiųstos.

Ambrozaitienės lino raižinys "Saulės garbintoja".

● **LAISKAI LIETUVIAMS, 1975 m. vasario mėn. Nr. 2.** Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Administruoja Petras

Prano Naujokačio LIETUVIŲ LITERATORŲ ISTORIJA, I tomas

Tai naujasis lietuvių literatūros magistralinis šiuo laiku švietimoje. Didelio formato, kietais viršeliais, virš 600 pusl. dydžio knyga, labai reikalinga mokyklai, rašytojams, žurnalistams ir visai lietuvių švietimui.

1 egzempliorius	\$10.00
2 egzemplioriai	\$18.00
3 egzemplioriai	\$24.00

Užsiskant daugiau kaip 3 egz. \$7.50 už kiekvieną.

Užsakymus siųskite: **Mr. A. Kareiva, 7030 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629.** Cekių ar "money order" rašykite: **LB Kultūros Taryba** vardu. Nesiskaito vokiečių pinigų.

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS

NAUJOS — NAUDOTOS Nuomoma, Parduoda, Taiso

Virš 50 metų patikimas juma patarnavimas

5610 S. Pulaski Rd., Chicago
 Phone — 581-4111

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutuopysite, perkdami šia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
 Tel. Prospect 6-8998
 Chicago, Illinois, 60629

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
 PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7% %	6 1/2 %	5 1/4 %
Mokamas už 6 m. sertifikatus.	Mokamas už 1 m. sertifikatus.	Mokamas už investavimo sąskaitas
Minimum \$1,000	Minimum \$1,000	

PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

VALANDOS: SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. vak. PIRMAID. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v.

Kleinotas, S.J. Metinė prenumerata \$6.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th Str., Chicago, Ill. 60636.

Šio numerio puslapiuos minima "Laiškų Lietuviams" 25 metų sukaktis. Apie pirmąją moterį — Bažnyčios daktarę (Teresę iš Avilos) rašo Alfonsas Grauslys, o apie moters kunigystę — A. Rubikas, tęsiama nepriklausomos Lietuvos jėzuitų istorija, duodama Eglės Juodvalkytės eilėraščių pluoštas ir įvairi įprastinių žurnalo skyrių medžiaga.

● **MŪSŲ ŽINIŲ, 1975 m. vasario mėn. 23 d., Nr. 4 (67).** Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletėnis. Redaguoja Danutė Vakarė. Atsakingas redaktorius kun. Alg. Kezys, S.J. Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Šį kartą biuletėnio puslapiuos taipgi minima "Laiškų Lietuviams" 25 metų sukaktis. Alg. Kezys, S.J. rašo apie Gavėnią ir šypsnį, patenkintas vakarotojas rašo apie ožiakojį satyrą Jaunimo centro kavinėje, geros nuotraukose matome Jaunimo centro Užgavėnių karnavalą, meno kūrėjas ir kt.

● **THE MARIAN, Vol. 29, No. 249, February 1975.** The Congregation of Marian Fathers, 4545 W. 63rd Str., Chicago, Ill. 60629. P. P. Činikas, MIC. Mal-

PETE'S AUTO REPAIR

Čia daroma Motor tune-up. Motoro, stabdžių, vairo ir automatinų transmisijų remontas. Starteriams ir alternatoriams duodamos ilgalaikės garantijos.

PETRAS PISNYS, savininkas
 6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS Pardavimas ir taisymas

2646 W. 60th St., Tel. REpublic 7-1941

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Išvyksta BALANDŽIO 25 dieną — grįžta GEGUZES 3 dieną iš BOSTONO ir NEW YORKO

Kaina tik \$739.00

Prie šios grupės galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokėčiu: pav., vykstantiems iš Chicagos — \$119.00, Clevelando — \$84.00 GRUPEJE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS — NESIVELUOKITE! Vasaros ekskursijos į Lietuvą prasideda GEGUZES mėnesį Registracija priimama dabar Kreipkitės į daugiau.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway
 P. O. Box 116
 South Boston, Mass. 02127
 Telefonas: (617) 268-8764
 Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
 PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7% %	6 1/2 %	5 1/4 %
Mokamas už 6 m. sertifikatus.	Mokamas už 1 m. sertifikatus.	Mokamas už investavimo sąskaitas
Minimum \$1,000	Minimum \$1,000	

PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

VALANDOS: SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. vak. PIRMAID. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v.

PLUMBING

Vonių specialistas

Keramikos plytelės — Glass oloks Elektra — Medžio darbai — Plumbing Sinkos vamzdžiai išvalomi (elektra)

TEL 778-0205

KONCERTINES YPATINGAS GITARAS IR KANKLES

DARO PAGAL UZSAKYMĄ IR TAIŠO STYGINIUS MUZIKOS INSTRUMENTUS

KVIRINAS RUNIMAS
 4914 West Cermak Rd. CICERO, ILL. 60650.
 Tel. — 652-3200

GERA NAUJIENA!!
 Zemiausias persinutimo išlaidos!!

Dabar jūsų giminės gaus dienesnę vertę, kaip niekada anksčiau.

UZSISAKYKITE DABAR TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP.
 GERIAUSIĄ DOVANĄ SIŪSTI

Į LIETUVĄ SPECIALŲS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI

INTERTRADE EXPRESS CORP. pirmiausia pasakė apie tai, o jūs giminės pritarė.

Su specialiu rублиų pažymėjimu jūsų giminė gali gauti viską, ką tik nori, už dalelę reguliaros kamos. Tai tas pat, kai jėiti į krautuvę su 100 dol. ir už juos gauti 200 dol. ar 300 dol. vertės prekės, o gal net daugiau.

INTERTRADE EXPRESS CORP. mielai jums nemokamai pristys įrodymą. Specialių rублиų pažymėjimus galima paversti į reguliarus rублиus aukščiausiu kursu.

SU PILNA GARANTIJA GREIČIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pažymėjimai pristatomi maždaug per tris savaites. Vieno spec. rублиų kursas yra \$2.63. TAS KURSAS APIMA VISKĄ. NĖRA JOKIŲ KITŲ MOKĖJIMŲ.

REIKALAUKIT MŪSŲ NEMOKAMO ILLUSTRUOTO KATALOGO

Užsakykite Dabar. Užsakykite tik per **INTERTRADE EXPRESS CORP.**

125 East 23rd Street
 Penktas aukštas
 New York, N.Y. 10010
 Tel.: 982-1530

LABAI SVARBU AUTOMOBILIAI

Pilnai garantuotas greičiausias pristatymas

Pastrinkite iš šių naujų modelių

ZHIGULI VAZ 2101	US \$3706.00
NAUJAUSIAS PAGERINTAS EXPORT MODEL	
ZHIGULI VAZ 2103	US \$4246.00
ZHIGULI VAZ 2102	
STATION WAGON	US \$4082.00
EXPORT MODEL	
MOSKVITCH 412 IE	US \$3756.00
MOSKVITCH 408 IE	US \$3454.00
MOSKVITCH 426 IE	
STATION WAGON	US \$3919.00
MOSKVITCH 427 IE	
STATION WAGON	US \$4205.00
ZAPOROZHETS ZAZ 968	US \$2368.00

REIKALAUKIT SPECIALIŲ BIULETENIŲ. SU AUTOMOBILIŲ PAVEIKLAIS, APARTAMENTAIS, NAUDOTAIS RUSIŠ SVEČIAMS IS USSR

REIKALAUKIT MŪSŲ SPECIALIAUS BIULETENIO MES TURIM 26 METŲ PATYRIMA ŠIAME BIZNYJE IR TAIP PAT TURIM TOKŠTANČIUS PATENKINTŲ KLIENTŲ.

Kultūrinė kronika

SIMTMETIS NUO DAILININKO M. DOBUŽINSKIO GIMIMO

Lietuvių kilmės didelio garso dailininko prof. M. Dobužinskio kūrinių ciklo kilnojama paroda, pavadinta "Lietuva", atidaroma Jaunimo centro Ciurlionio galerijoje, Chicagoje, balandžio 11 d. Parodos eksponatai atgabenami iš New Yorko.

M. Dobužinskis (tarp kitko, M.R. Ciurlionio amžininkas ir jo Petrapilyje globėjas) g.mė 1875 m. rugpjūčio 2 d. Baigė Vilniaus gimnaziją, jaunystėje gyveno Alytuje ir Vilniuje.

Atskridęs iš Paryžiaus, kur pastoviau gyveno, staiga mirė 1957 m. lapkričio 20 d. New Yorke. Jo palaidoti buvo pervežti į Prancūziją ir palaidoti Paryžiaus priemiestyje, St. Genevieve du Bois kapinėse.

Prof. Mstislavo Dobužinskio šimto metų gimimo sukaktis bus atitinkamai paminėta Vilniuje, Londone ir kitose Europos sostinėse.

LIETUVOJE PROFESORIAVUSIO PRANCŪZO ROMANAS

Nepriklausomybės laikais ir karo metais profesoriavęs Kauno ir Vilniaus universitetuose prancūzų kalbininkas ir romanistas Georges Matoré (g. 1908) neseniai išleido naują savo romaną LA MUSELIERE. Išleido La Pensée Universelle leidykla — 3 bis, quai aux Pleurs - Paris 4e. Leidinio kaina 37.50 prancūziškų frankų. Knyga išleista labai gražiai. Romano pavadinimas La Museliere (Antsnukis) liudija tylą, kurioje yra pamerkotos visos totalinių režimų aukos; konkrečiai aprašomos ir medinės langinės, kurios nepraleidžia nei švitos, nei oro sovietinių kalėjimų kaliniams.

Profesorius Georges Matoré, kalbėjęs ir žiauriai kankintas Kauno ir Šiaulių kalėjimuose pirmosios Sovietų okupacijos metu, laiko šį romaną liudijimu savo antrosios tėvynės — Lietuvos.

KRIKŠČIONYBĖ IR KITOS RELIGIJOS

Ateinančio penktadienio (kovo 14 d.) Chicago's Jaunimo centro kavinės kultūrinė vakaronė, kurią Gavėnios proga rengia atelūninkai sėdraugiai, skirta temai "Krikščionybė ir didžiosios pasaulio religijos". Paskaitą skaitys kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, Pradžia 8 val. vak.

NEUŽMIRŠTAMOJI SOLISTĖ

Lietuvos operos solistė, lyrinis sopranas, Antanina Dambrauskaitė visiems, kurie lankydavo Kauno operos spektaklius, giliai pasilieka atmintyje. Vakar, kovo 7 d., buvo jos 70-tasis gimtadienis. Solistė gyvena Floridoje.

Ji šiauliškė, mokslus ėjusi Šiaulių gimnazijoje, Klaipėdos kon-

servatorijoje, Kauno muzikos mokykloje. Nuo 1929m. buvo nuolatinė mūsų operos solistė. Lavino balsą Romoje, koncertavo Prahos, Vienos, Budapesto, Liepojos, Rygos, Talino radiofonuose ir teatruose Vokietijoje Augsburgio teatre 1947-1949 m. dainavo pagrindinius vaidmenis Bohemoje, Madame Butterfly, Parduotoje nuotakoje. Koncertavo daugelyje stovyklų Vokietijoje bei daugelyje vietų Anglijoje ir JAV-se. Jos nuopelnai teatre pagerbti specialiu leidiniu — monografija, kur išspausdinti P. Jurkaus, J. von Kalkreuth, A. Kučiūno, St. Pilkos straipsniai. Yra išleista ir jos plokštelė: "Tėviškės meilė nemari".

NAUJAS LEIDINYS APIE LIETUVIUS AMERIKOJE

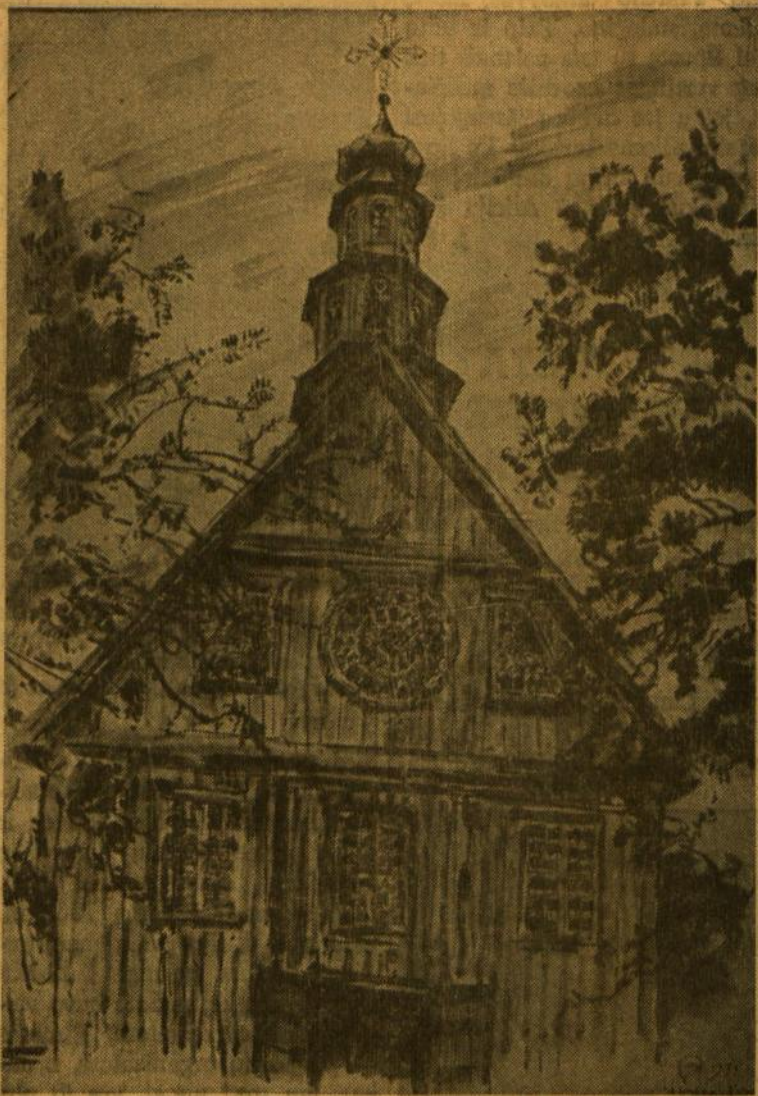
Prof. dr. A. Kučas paruošė anglišką Amerikos lietuvių istoriją: "Lithuanians in America". Tai visai nauja versija jo plačiosios lietuviškos laidos, pritaikyta anglų kalba skaitantiems. Tekstą angliškai paruošiant, talkino J. Boley. Numatoma, kad knygą išleis Lietuvių Enciklopedijos leidykla.

ATVIROS DVASIOS MINTYS

Plačios kultūros autorius Ladislaus Boros, gimęs ir kunigu išventintas Budapeste, gilino studijas Muenchene, gaudamas filosofijos doktoratą, dabar yra Innsbruko universiteto filosofinių ir religinių studijų dekanas. Kai kurių jis laikomas vienu iš vadovaujančių paskutinio dešimtmečio mintytojų. Jis gerai užsirekomendavo nauju savo veikalu, kuris Erikos Young išverstas į anglų kalbą yra neseniai išleistas Paulistų leidyklos (Paramus, N.J.) pavadinimu: "Open Spirit" (204 psl., kaina 3 dol.95 ct.).

Tai vadinamų essays rinkinys, susidarius besigilinant į įvairiais amžiais pasireiškusių mintytojų raštus. Čia autorius kalba apie Sokrato intelektualinį garbingumą, šv. Irenėjaus kantrybę, Nietzsche siaubingumą, Erasmo ieškymą centrinės idėjos, Grigaliaus grožio suvokimą, šv. Tomo Akviničio filosofijos harmoningumą, Dantės vizijas, šv. Augustino išgyvenimus ir Teilhardo ieškymą visatos vieningumui.

Šiuos savo trumpus mąstymus Boros vadina intelektualiniais susitikimais su didžiais žmonėmis, ir tie susitikimai gana įdomūs. Užgriebia jis ir kitus autorius, pvz. cituoja Dostojevskį iš Brolių Karamazovų: "Krišk prie žemės ir bučiuok ją, laistyk savo ašaromis, ir žemė iš jų atneš tau vaisių. Mylėk žemę, nepasotinamai, mylėk visus ir viską, iešk pakilimo meilėje. Laistyk žemę džiaugsmo ašaromis ir mylėk ją". J. Pr.

Mstislavas Dobužinskis (1875-1957) Senoji Varnių bažnyčia M. Dobužinskio darbų paroda, pavadinta "Lietuva" Ciurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma balandžio 11 d. Rengia Chicago's skaitininkų Ramovė (žiūr. kultūrinė kronika).

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENĖ

"Variety", meno pasaulio savaitraštis, skelbia, kad "The Godfather" su Marlon Brando iš visų ligi šiol pastatytų filmų, užima pirmą vietą, kaip populiarumo čempionas, gyno pelno sutraukęs 1974 m. pabaigoje 85,747,184. Tik paskui jį seka tokie galiūnai, kaip "The Sound of Music", "Gone With the Wind" ir kiti.

Perskaitytoji knyga patiko, dar labiau filmas, bet laukiant statymo tęsinio, baimintasi, kad niekad jis neprilygs originalui. Dabar tenka pripažinti, kad "The Godfather Part II" ne tik gerai pastatytas, bet beveik yra meniškas darbas.

Per trejetą su kaupu valandų prieš akis vystosi Corleone šeimos "Karas ir taika" (daugiausia kovos). Stebi vieno vyro nepaprastos šeimos nuostabi mikroskopija, besitęsianti iš seno pasaulio į naują, iš meilės į neapykantą, iš svajonių į nevilį, iš vargo į turtus, iš romantiškumo į brutalumą, ir iš paties gyvenimo į mirtį.

Filmo teksto rašytojas, o pastatytojas ir režisierius Francis Ford Coppola paėmė Mario Puzos melodramą apie Mafią ir užuot pavertęs ją verkšlenančiu muilo burbulu, sukūrė ekrane tikrą modernišką tragediją. Šia-

me tęsinyje Coppola mosteli ranta ir praeitį, užgriebdamas laiko pirštais atskiras vinjetas iš vadinamo Krikštatevio (Godfather) siciliškos vaikystės ir jo gyvenimo vėliau mažosios Italijos gete New

Yorko didmiesty 1900 m.

Robert De Miro, jauno Vito Corleone rolėje (vėliau Godfather) I-oje dalyje vaidinto Marlon Brando) praeities paveikluose nuostabiai puikus. Tarp tu miglotų kinematografinių praeities vaizdų perpintas pradžioje dar žalias, vėliau kietas ir šiurkštus, o pagaliau despotiškai brutalus Don Vito Corleone jauno sūnaus Michael (Al Pacino) valdymas. Silko eilute besirengias jaunasis Don Michael Corleone savo jėgą plečia nuo New Yorko į Las Vegas, Miami, Lake Tahoe, Havaną (Kuboje). Michael iš jautraus universiteto studento virsta šalta, be širdies mašina. Don Corleone rolėje jis dabar paveldėjo Tėvo pagrindžio figūrų imperiją ir tame procese, lyg Faustas, pralaimi savo sielą. Vieno rankos mostu jis netenka savo žmonos, o taipgi sunaikina savo silpnesnį brolių. Praeitį ir dabartį, nuo Sicilijos į Ameriką (su nepaprastai puikia scena imigrantams išsikeliant Ellis Island) yra meniškai užfiksuota.

Don Corleone be jokio kompromiso kietai ir ištikimai laikosi Sicilijos praeities įstatymų, tuo tarpu dabartį bandydamas palenkti savo valiai. Tuo pačiu fanatiškumu, kokiu jo tėvas kūrė blogio imperiją, sūnus pražudo save, Corleone šeima maudosi kraujyje, kasdien gyvena kerštu, smurtu, žudynėm, baisumais, kiti prievartavimu, siaubu ir užsimoka už iškilimą virš visų nežmoniškai negailestingu ir baisiu sielvartu.

Džiugu, kad režisierius išveda moralinį siūlą — giliai mintį, kad besaikis galios siekimas baigiasi liūdnei dar baimesniu sielvartu. Filmą puikiai nufotografavo (Gordon Willis). Vaizdai švysteli šviesiai ir ryškiai lauke ir lyg Rembrandto paveiksai viduje.

Al Pacino įkūnija savo rolę

nepaprastai jos kontrole.

Robert De Niro kalba vos su-
prantama anglų kalba, tačiau be-
veik pralenkia Pacino.

Robert Duvall vėl yra šeimos
ramstis, ryžtingas ir drąsus.

Lee Strasberg puikiai atitiko
sukto ir ciniško garsaus žydo
gangsterio tipą.

Filmas šiomis dienomis laimėjo
11 nominacijų Oskaro premijai
gauti.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti jums naudingi ir teisyje.

Sąskaitos apdraustos iki \$40,000.00

Frank Zogas, President

5 1/4 %

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

7 1/2 %

4 Years Savings Certificates Minimum \$5,000

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 234-4470

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

3845 SOUTH WESTERN AVENUE
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
TRYŠ MODERNISKOS
MASINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —

TELŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorai

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMIŲ

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6872
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1218
11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIGNAS

1348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PAID QUARTERLY AT

BRIGHTON FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
TEL.: LA 3-8248
(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

PER ANNUM certificates \$5000 or more 4 year min.

PER ANNUM \$1,000 or more 1 year min.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

American Travel Service Bureau žiars metais yra suorganizavus 11 grupių kelionių į Lietuvą.

SKUBEKITE REGISTRUOTIS — VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS!

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena Kaune)

Kiekvieną Grupę Lydės Pritrys Kelionių Vadovas

#1 — Gegužės 26 d. — birželio 10 d.	IS NEW YORKO — \$ 979.00 IS CHICAGOS — \$1098.00
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 5 naktys Talline, 2 naktys Maskvoje.	
#2 — Birželio 8 d. — birželio 23 d.	UŽPILDYTA
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 naktys Maskvoje, 6 naktys Romoje.	
#3 — Birželio 23 d. — liepos 8 d.	UŽPILDYTA
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 4 naktys Talline, 3 naktys Leningrade.	
#4 — Liepos 6 d. — liepos 21 d.	UŽPILDYTA
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 1 naktis Maskvoje, 7 naktys Romoje.	
#5 — Liepos 14 d. — liepos 29 d.	IS NEW YORKO — \$1135.00 IS CHICAGOS — \$1254.00
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 5 naktys Talline, 2 naktys Maskvoje.	
#6 — Liepos 27 d. — rugpjūčio 11 d.	IS NEW YORKO — \$1150.00 IS CHICAGOS — \$1269.00
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 1 naktis Maskvoje, 6 naktys Romoje.	
#7 — Rugpjūčio 4 d. — rugpjūčio 19 d.	IS NEW YORKO — \$1135.00 IS CHICAGOS — \$1254.00
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 3 naktys Talline, 4 naktys Leningrade.	
#8 — Rugpjūčio 18 d. — rugsėjo 1 d.	IS NEW YORKO — \$1150.00 IS CHICAGOS — \$1269.00
1 naktis Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 naktys Maskvoje, 6 naktys Romoje.	
#9 — Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d.	IS CHICAGOS — \$1098.00
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 4 naktys Rygoje, 3 naktys Maskvoje.	
#10 — Spalio 1 d. — spalio 15 d.	IS NEW YORKO — \$ 929.00 IS CHICAGOS — \$1048.00
2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 3 naktys Rygoje, 3 naktys Maskvoje.	
#11 — Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. — Kalnos bus paskelbtos vėliau.	2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 3 naktys Rygoje, 4 naktys Maskvoje.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus išskvietimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

AIR FARES AND CONTENTS OF THIS ANNOUNCEMENT ARE SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

CHICAGOS LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS ŠVENTĖ VASARIO 16-TAJĄ

Chicago Lietuvos moterų klubas, vienintelis iš moterų organizacijų, tradiciniai kasmet atšvenčia iškilmingai Vasario 16-tąją.

Šiemet iškilmės įvyko Sharkos restorane vasario 19 d. Paren-gimo vadovės buvo Genovaitė Dikšienė, Alina Lipskienė ir Loreta Rimkienė.

Stalai išpuošti Amerikos ir Lietuvos trispalvę, viešniais džiugino lietuviškas motyvas — programėlės su lietuviška vėliava.

Po Amerikos ir Lietuvos himnų, klubo pirmininkė Silvija Petrošienė pasveikino susirinkusias, primindama Vasario 16-tosios reikšmę.

Po pietų gen. konsulė Juzė Daužvardienė pasakė pagrindinę kalbą lietuvių ir anglų kalba (klube, kurio sąstatas yra 75 moterys, didžiama yra čia gimusios lietuvaitės ir jų dukros bei duk-

raitės).

Prelegentė labai svariai nuklojo moterų uždavinius, pradedant nuo Lietuvos Didž. Kunigaikštijos, jų nuveikti darbai Lietuvos atkūrimo ir paskutiniojo laikotarpio moterų veikla.

Ona Biežienė kalbėjo apie klubo nuveiktus darbus. Šios socialinės ir filantropinės organizacijos darbai buvo dideli. (Šiame skiltyje anksčiau plačiau suminėti).

Jaunimo atstovė iš Vyčių organizacijos jaunutė Marija E. Pociūtė, Marijos aukšt. mokyklos mokinė, paskaitė savo įspūdžius iš kelionės į Lietuvą (dedame šiame puslapyje atskirai).

Anglų kalba patriotiniais motyvais savo eilėraščius recitavo Donna Marek.

Labai įdomų Lietuvos "aukso" rinkinį — visą eilę gintaro dirbinių išstatė Natalija Vaznelė-

ne.

Minėjime dalyvavo ir abi klubo "Aukštinės žvaigždės" motinos, dvi sesutės — Ona Biežienė ir Emilija Eudeikienė, kurių sūnūs žuvo kare.

Beveik šimto moterų tarpe buvo daug pakviestų viešnių iš kitų organizacijų. Viena jų — Kazimiera Leonaitienė, buv. Liet. mot. federacijos Chicago klubo pirm., labai jautriai dėkojo klubui už jai prisitęstą pagalbą esant Vokietijoje stovykloje, kai jos vyras buvo supraliuzotas, o dukrelė — džiovininkų sanatorijoje.

Klubo garbės pirm. yra gen. konsulė J. Daužvardienė. Be minėtos pirmininkės, klubo valdybą sudaro: B. Kezienė, vicepirm., Aldona Torok, ižd., Bronė Dodge, sekr., Genovaitė Zayner, finansų sekr., Alina Lipskienė, koresp. sekr., ir Aldona Brazienė, istorikė.

Šių metų klubo ruošiamam Gintaro balni vadovaus pirm. Liusė Dargienė.

barbarai, Švėkšnos gimnazijos ir grafo Plateno archyvus, išnešę į kiemą, sudegino. Taip ir būtų vėjai išpustę su tais pelenais tiek daug vertingos istorinės medžiagos, jeigu jos nebūtų išsaugojusi ir ateinančioms kartoms šia knyga perdavusi mūsų darbščioji istorikė, kultūrininkė Alicija Rūgytė.

J. Pr.

ATVYKSTA PAGRINDINĖ KALBĖTOJA

Kovo 16 d. Chicagoje yra rengiama kultūrinė popietė, šių metų šio sezono paskutinioji, ruošiamą Liet. moterų federacijos Chicago klubo ir Liet. Taut. Namų.

Iš Liet. moterų federacijos centro New Yorke į tą popietę pagrindinė kalbėtoja yra siunčia-

Salomėja Nasvytytė-Valukienė

ma Salomėja Nasvytytė-Valukienė, visuomenininkė ryšiams ir spaudos reikalams parenginė.

Salomėja Valukienė, iš profesijos dainininkė, mezosopranas, studijavusi romanistiką Vytauto Didž. universitete Kaune, dainavusi solis e Kauno Valstyb. teatre ir keliose operose, prieš tu-žina metų išjungė ir į visuome-

Chicago Lietuvos moterų klubo pristatyme kartu su Liet. moterų federacijos Chicago klubo narėmis. Iš k. sėdi: Br. Kalvaitienė (Ch. L.M. klubo garbės narė), M. Marcinkienė (L.M.F. Ch. klubo pirm.), S. Petrošienė (Ch. L.M.kl. pirm.), O. Biežienė (pagrindinė kalbėtoja), p. Šaulienė. Stovi iš k. E. Sidzikauskienė, K. Baltutytė-Hofer, E. Klilienė (Liet. Dukterų dr.-jos pirm.), A. Kutchins (Kučinskienė) ir V. Maželkienė. Nuotr. Z. Degučio

LIETUVIŲ MOTERŲ FEDERACIJOS CHICAGOS KLUBAS RUOŠIASI TRIMS RENGINIAMS

Šių metų kovo 2 d. įvyko klubo narių susirinkimas, kurį sėkmingai pravedė S. Semėnienė, sekretoriavo P. Masilionienė.

Darbu apžvalgoje klubo pirmininkė M. Marcinkienė pranešė, kad šiame susirinkime bus svarstomi trys renginiai, kovo 16 popietė, kurioje Liet. mot. fed. centro valdybos atstovė iš New Yorko Salomėja Nasvytytė-Valukienė skaitys paskaitą, liudijanti organizacijos istoriją ir jos veiklą. Antras renginys bus balandžio 6 d., per Atvelykį. Tai tradicinis Velykų stalas, kurio rengimui vadovauja M. Macevičienė, pasikvietusi sumanias ir prityrusias talkininkes: J. Kerelienę, dr. P. P. Vaitaitienę ir kitas. M. Macevičienė pasidžiaugė narių dosnumu ir paslaugumu, nes jų dėka mes ir turime tokius gražius vykišnius renginius. Buvo nutarta kviešti bendro likimo drauges latves, estes ir ukrainietes. Bus amerikiečių svečių ir viešnių. Tačiau mielaisi svečiai yra mūsų tautiečiai, kurie atvykę turės progą prisiminti praleistas Velykas Lietuvoje, pasigėrėti reto grožio margučiais ir pasivaikšinti puikiais narių pagamintais bei jų papuoštais gaminiams. Dėl vietų ribotumo Tautinių namų salėje prašoma status užsisakyti pas J. Kerelienę, 434-0936. Trečiojo renginio, abiturientų pristatymo ir susipažinimo vakaro, kuris įvyks gegužės 3 d., parengiamieji darbai vykdomi sėkmingai. Informacijai ir stalų užsakymui galima skambinti vakarais D. Kurauskienė 585-8604 ir I. Rimavičienė 434-4980.

Susirinkimo pirmininkė S. Semėnienė padėkojo K. Leonaitienei, J. Kerelienėi, Vepštienėi, P. Vaitaitieni už talką, ruošiant praėjusių popietę, pasidžiaugė,

kad į klubą įstojo 6 naujos narės. Narės jungiasi ne tik bendram darbui, bet ir užuojautai, nelaimėi ištikus. Šiuo metu dviem narėm buvo visų vardu pareikšta nuoširdi užuojauta: klubo pirmininkei M. Marcinkienei, mirus jos broliui, ir M. Macevičienei, mirus jos vyrui.

Susirinkimą užbaigė madų kūrėja Monika Kriškauskienė, kuri Amerikos madų žurnaluose minima kaip "Monika of Chicago". Jos paskaita buvo labai prasminga. Po istorinės apžvalgos ir medžiagų apžvalgos, prelegentė pažėrė ir praktiškų patarimų, pabrėždama, kad ap-rangeje, kaip ir architektūroje, turi pažinti savo trūkumus ir laviruoti tarp jų ir mados, siekiant darnaus ir gražaus įspū-džio. Deja, šių laikų kai kurie madų kūrėjai paiso tik biznio, bet ne grožio.

Po darbo, nutarimų ir pasitarimų prie kavos puoduko ir įdomių pokalbių, praėjo jauki popietė klubo narių susirinkime.

O. Požarninkaitė

ISPŪDŽIAI, LIETUVĄ APLANKIUS

MARIJA E. POCIŪTĖ

Mano kelionė į Lietuvą buvo kaip sapnas. Kai aš ten lankiausi, sunku buvo tikėti, kad esu Lietuvoje. Tiek daug girdėjau apie ją, tiek daug paveikslų ir nuotraukų mačiau. Tiek daug esu skaičiusi lietuviškoje mokykloje Chicagoje ir išmokusi skautavime. Ir, kai nuvažiuavau į Lietuvą — viskas buvo taip kaip buvo skaityta, kaip paveikluose matyta.

Aš mačiau Aušros Vartus ir Sv. Onos bažnyčią Vilniuje, Trakų pilį ir Gedimino pilį ir daug kitų istorinių vietų ir muziejų. Viskas buvo, rodos, tik išimta iš knygos ir ten padėta.

Sutikau daug giminių, kurių niekada nėtoko anksčiau pažinti ir daug svečiatovės. Visi buvo labai malonūs ir visi, kiek įmanydami, mylėjo mus ir vaišino. Jie buvo taipgi labai laimingi, kad turėjo viešnių iš Amerikos. Jie jautėsi neužmiršti, nepalikti sunkiai daliai vieni nešti rusišką priespaudą.

Pergyvenau labai daug jaudinančių momentų. Ir mano širdy pasiliko brangus atminimas. Širdy yra kampelis, skirtas Lietuvai ir jos žmonėms.

Lietuviai tenai mokosi anglų kalbos. Jie nori ir stengiasi įsigyti daugiau visokių žinių ir trokšta vakarietišku patogumų. Jie net svajoja važiuoti į JAV-es. Tik, jeigu atsirastų proga, ar jie važiuotų?

Čia, Amerikoje, žmonės turi tiek daug ir vis dar daugiau nori,

ir vis dar nėra patenkinti. Ten žmonės džiaugėsi net ir menkiausia dovanėle iš Amerikos. Jie daug lengviau pasotinami.

Tik vieno dalyko, ko jie trokšta, vieno alksta, tai gyvenime didesnės laisvės — Laisvos Lietuvos.

Ši kelionė parodė man, kad gyvenime brangiausi dalykai nėra turtai ir žemiškos gėrybės, bet didžiausias turtas yra DRAUGAI, MEILĖ ir LAISVĖ.

Hamburgo, Vokietijoje, lietuviškai kalėdinėje programoje, Hamburgo Liet. moterų klubo suruostėje. Iš d. dr. L. Pašaitienė (klubo pirm.), Nijolė Semėnaitė-Etzwiller, Dalia Malinauskienė, Regina Narkutė, W. Malinauskaitė, A. Lipsytė, M. Narkutė, D. Etzwiller, T. Narviks, T. Lipsienė. Prieky vaikai: Kristutis, Mikutis ir Petras Etzwilleriai, K. Allen, A. Malinauskas, Marius Balulis, Marina Narkutė ir Darytė Baliulytė.

MORALINIO GYVENIMO PROBLEMAS

Didesnė studijų laisvė po Vatikano II suvažiavimo daugiau išryškina pluralizmą ne tik teologiniuose svarstymuose, bet ir moralės dėsnių nuostatose. Amerikoje tokiu novatoriumi moralinėje srityje ypač pasižymi JAV Katalikų universiteto Washingtono profesorius kun. Charles E. Curran. Neseniai išėjo jo knyga, parašyta su juo Kevin H. Axe atliko interview formoje: "Blueprints for Moral Living" (išleido Claretian Publications, Chicago, Ill., 1974 m., 64 psl., kaina 1 dol. 95 ct.). Čia prof. Curran svarsto nuodėmės klausimą, atgailos būdus, kaltės sąvoką, vskykupų ir teologų tarpe iškilančią įtampą, rašo apie abortus, gimimų kontrolę, divorsuotų naują santuoką ir jų galimybės eiti sakramentų, priešvedybinius ryšius ir santykius, homoseksualizmą, onanizmą ir eilę kitų problemų. Prof. Curran yra žymiai liberalus negu oficialioji doktrina ir jis gerokai nutolsta nuo tradicinių nuostatų. Negalima tikėtis greito jo siūlomų sprendimų approbavimo, bet gal kai kurios jo užuominos rodo tolimesnę moralinės evoliucijos kryptį, ypač kas liečia moterystės klausimus. Tačiau kai kurie jo radikalūs pasiūkiai kritikos neišlaiko.

Leidinyje gausiai iliustruotas ir buvo malonu jame rasti dvi mūsų kun. Alg. Kezio darytas meniškas nuotraukas.

MIRĖ ISTORIKAS WRIGHT

Istorikas, rašytojas dr. M.H. Wright mirė savo mieste Oklahoma City, sulaukęs 85 m. amžiaus.

Lietuvos Dukterų dr.-jos pagerbime, Liet. Mot. fed. klubo ir Liet. Taut. Namų suruostėje kultūrinėje popietėje. Iš k. A. Dumbrienė, R. Smolinienė, R. Bagdonienė, E. Vilkienė, H. Žitkienė (Liet. Dukterų dr.-jos vicepirm. ir soc. reik. vadovė) ir M. Kriškauskienė.

RYŽTINGI MOTERŲ KULTŪRINIAI UŽMOJAI

Kai paskutiniu metu lietuvių delegacija vyko į Baltuosius Rūmus Washingtono, kur buvo priimtas prezidento Fordo, jam dovanų nuvežė a. a. dail. P. Au-gaus darbų monografiją, susižavėję jo kūryboje esančiais lietuvių dailės elementais. Bet tas leidinys atsirado tik energingosios velionio našlės Danutės Augienės dėka. Ji gražų paminklą pastatė savo neužmirštamam gyvenimo draugui - kūrėjui.

Mūsų didžiai nusipelnęs dailininkas Adomas Galdikas bus plačiai pažįstamas ne tik lietuviškajai, bet ir kitataučių visuomenei dėka to ypatingos vertės albumo, kuris atsirado rūpesti-jo žmonos Magdalenos Galdikienės, subūrusios kvalifikuotų žmonių talką tam didžios reikšmės leidiniui.

Dabar vėl džiaugiamės ta nuostabią rūpestingai paruošta ir išleista dr. Balio Sruogos monografija, kurią ilgų metų kruopščiomis pastangomis parūpino šio kankinio žmona istorikė dr. Vanda Sruogienė. Juk tai nuostabi gražus jos atneštas kultūrinis laimėjimas, kurio niekas kitas nebūtų galėjęs duoti, tik ji viena.

Tarp eilės kitų, turime dar vieną moterišką — panelę Alicija

Rūgytę, kuri gyveno viena, bet ne vieniša. Jos gyvenimas buvo susietas su Švėkšnos gimnazija Lietuvoje, su Chicago lituanistinė mokykla Amerikoje ir su Lietuvių istorikų draugija mūsų mieste.

Ji mums parūpino didžios apimties monografiją "Švėkšna". Šis leidinys savo medžiagos gausumu, apimties platumu, sutelktų bendradarbių skaičiumi, dokumentų išsaugojimu, sugebėjimais šią knygą organizuojant yra unikumas miestų ir gimnazijų monografių srityje.

Kai daugelis bėgdami į nežinomą tremtį griebėme šiltesnį drabužį ir lašinių paltų, Švėkšnos gimnazijos direktorė griebėtos įstaigos 25 m. sukakties minėjimui surinkta gausią dokumentinę medžiagą. Išnešiojo ją po tremties stovyklas, išsaugojo per šimtmečio ketvirtį, gausiai papildė, surinko iš kitų ir, kai suejo 50 m. nuo gimnazijos įsteigimo, paruošė šį ypatingą leidinį, kuris turės didelę reikšmę mūsų kultūros istorijoje. Alicija Rūgytė išverminga. Trūkstant lėšų, ji pati ne tik rašė, bet ir perrašinėjo. Net 536 puslapių leidinio — tai nejuokai. Pasiryžusi, ji trejus metus dirbo jokių atostogų niekur nevažiuodama. Reikėjo gi

Alicija Rūgytė

parašyti daug šimtų laišku, kad pavyktų išprašyti iš gausių bendradarbių, net netoli 40, jų atsiminimus, straipsnius. Iš praktikos žinome, kad tokiu atveju nepakanka vieno ar dviejų laišku asmeniui. Savo ryžtu, tvirtu nusistatymu, moterišku švelnumu ji laimėjo tai, ko daugelis kitų nebūtų pasiekę. Ji nepalaužiama nusistatymo ir darbšti, bet kartu ir kukli.

Galėtume tik pridėti, kad ir lietuviškoji visuomenė jai pasilieka giliai dėkinga. Juk bolševikai, tie raudonieji mūsų dieny